METINĖ APŽVALGA

Lietuvos valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas 2009

TURINYS

Apžvalga 4

Įžanga 5

Finansinė apžvalga 6

Sektorių apžvalga 11

Energetika 12

Nekilnojamasis turtas 17

Miškininkystė 20

Transportas 24

Kita 28

Skaidrumo politika 32

Ataskaitų paskelbimo grafikas 37

Įmonių sąrašas 38

Santrumpos ir apibrėžimai 42

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis:

Ministro Pirmininko tarnyba: Lina Karsokaitė

Tel.: +370 266 3969

El. paštas: L.Karsokaite@lrv.lt

Interneto svetainė: www.lrv.lt/en/news/review

Ši metinė apžvalga paruošta Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos kartu su Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko tarnyba ir Lietuvos Respublikos finansų ministerija vadovaujantis Vyriausybės 2010 m. kovo 10 d. posėdžio sprendimu (protokolo Nr. 8, 33 klausimas, 6.2.1 punktas) dėl valstybės įmonių 2009 metų veiklos ataskaitų ir Valstybės valdymo tobulinimo komisijos (Saulėlydžio komisijos) 2010 m. gegužės 13 d. posėdžio (protokolo Nr. 63-13) rekomendacijomis dėl valstybės valdomų įmonių finansinių ataskaitų. Rengiant šią metinę apžvalgą buvo naudotasi išoriniais informacijos šaltiniais, tokiais kaip įmonių finansinės atskaitomybės Registrų centras, Statistikos departamentas, VĮ "Valstybinis miškotvarkos institutas", "Bloomberg", atskirų ministerijų pateikta informacija ir kita. Apžvalgos rengėjai negarantuoja ir neprisiima jokios atsakomybės dėl šios informacijos tikrumo, išsamumo ir tikslumo. Apžvalgos rengėjai neatliko savarankiško čia esančios informacijos patikrinimo, įskaitant skaičiavimus ar prognozes, ir esant bet kokiam poreikiui remtis šia informacija priimant bet kokius sprendimus, bet kuris asmuo turi remtis savo savarankišku įvertinimu. Apžvalgos rengėjai, Vyriausybė ir bet kuri Valstybės institucija ar kitas jos kontroliuojamas subjektas nėra ir bet kokiomis aplinkybėmis nebus atsakingi už trečiųjų asmenų sprendimus, priimtus remiantis šioje apžvalgoje pateikta informacija, išvadomis ir pareikštomis nuomonėmis. Bendrovių praeities rezultatai negarantuoja ir negali būti sietini su ateities rezultatais. Ši apžvalga nėra nei siūlymas parduoti ar kvietimas pirkti vertybinius popierius ar bet kokį turtą, nei sudarys dalį bet kokio investicinio sprendimo ar bet kokio sprendimo sudaryti bet kokį sandorį.

Apžvalga

Lietuvos valstybės valdomos įmonės (VVĮ) sudaro svarią ekonominę vertę, turi didelę įtaką šalies ekonomikai, taip pat jose sukuriama daug darbo vietų. Be to, valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas (VVKNT) (įmonės, nekilnojamasis turtas, miškai) yra visų Lietuvos mokesčių mokėtojų turtas. Siekiant sukurti vertę valstybei ir jos mokesčių mokėtojams, valstybė turi būti aktyvi ir profesionali savininkė.

Pagrindiniai rodikliai

Valiuta: LTLm	2009	2008	2007
Grynoji apyvarta	8.459	9.455	7.799
EBITDA	108	1.673	2.101
EBIT	-1.479	250	782
Grynasis pelnas	-1.354	21	679
Dividendai	45	31	53
Turtas	32.710	34.889	28.390
Nuosavas kapitalas	22.309	24.204	20.353
Skola (palūkaniniai įsiskolinimai)	1.738	2.009	1.160
Darbuotojai, tūkst.	46	49	43
Grynojo pelno marža, %	-16,0%	0,2%	8,7%
ROA, %	-4,1%	0,1%	2,4%
ROE, %	-6,1%	0,1%	3,3%

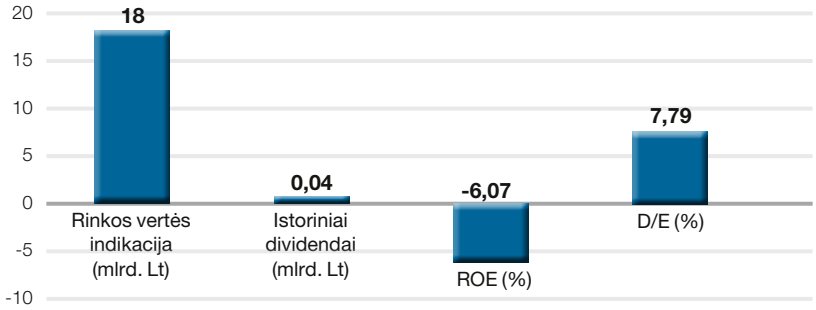

Apskaičiuota, kad valstybės valdomo komercinio naudojimo turto rinkos vertės indikacija 2009 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 18 mlrd. litų (į tai neįtraukta potenciali kelių vertė, jei tokia yra, ir neįskaičiuota laisvų komercinės paskirties žemės sklypų vertė). Valstybės valdomų įmonių pelnas dividendų forma buvo labai nedidelis ir 2009 m. sudarė 44,8 mln. litų. Be to, pajamos iš valstybės valdomo komercinio naudojimo turto pardavimo 2009 m. sudarė 21,3 milijono litų (16,0 mln. Lt iš akcijų pardavimo ir 5,3 mln. litų iš nekilnojamo turto pardavimo). 2008 m. ir 2007 m. pajamos iš valstybės valdomo komercinio naudojimo turto pardavimo sudarė atitinkamai 19,5 mln. ir 63,7 mln. litų.

Valstybės uždavinys yra padidinti savo valdomo turto vertę, taip pat ir būsimą savo turto generuojamą grąžą. Tai bus pasiekta taikant įvairias priemones, pavyzdžiui, žymiai pagerinus įmonių valdymą ir veiklos rezultatus, optimizavus kapitalo struktūrą ir parduodant nepagrindinį turtą.

Įžanga

Nuo 1990 m., kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, valstybės įmonės išliko nepasikeitusios – trūko skaidrumo, valdymo pasikeitimai vyko lėtai, valstybės įmonės liko pavaldžios ministerijoms, kurioms trūko verslo valdymo gebėjimų ir motyvacijos. Todėl nenuostabu, kad valstybės įmonės rodė prastesnius rezultatus, veikė neekonomiškai, o jų ekonominės veiklos rodikliai buvo nepatenkinami. Iš esmės valstybė skyrė lėšas valstybės įmonėms, kurios, būdamos gerose rankose, būtų galėjusios dirbti pelningiau.

Remiantis ekspertų vertinimais, valstybei priklausančio komercinio turto vertė sulyginama su 25 proc. BVP, tad valstybė yra ir kurį laiką liks didžiausia turto savininke ir didžiausia darbdave Lietuvoje. Darydama tokią didelę įtaką Lietuvos ekonomikai, Lietuvos valstybė turi būti įsipareigojusi piliečiams profesionaliai valdyti šį turtą, kad skatintų ekonomikos augimą ir prisidėtų prie šalies gerovės. Kaip rodo tokių šalių kaip Švedija, Suomija, Singapūras patirtis tinkamai valdant tokios apimties valstybės turtą, galima gauti metinių pajamų, kurios siekia 1,5 – 2% BVP

Tikiu, kad modernizuodama valstybės įmonių valdymą, Lietuva gali iš esmės pagerinti verslo klimatą, padidinti užsienio ir vidaus investicijas, gauti gerą savo kapitalo grąžą ir sulaukti nemažų biudžeto pajamų, kurias galėtų panaudoti savo piliečių socialinėms reikmėms.

Kaip įrodė daugybė tarptautinių pavyzdžių, tokių šalių, kaip Švedija, Suomija ar Singapūras patirtis, valstybei priklausančio komercinio turto profesionalus ir efektyvus valdymas priklauso nuo trijų principų įgyvendinimo: tai skaidrumas, aiškus tikslas, depolitizavimas. Jei laikomasi visų trijų principų, jie papildo vienas kitą ir siekia sukurti tinkamą verslo aplinką, leisdami valstybiniam komerciniam turtui veikti beveik tokiomis pat sąlygomis kaip ir privačiame sektoriuje veikiantiems konkurentams.

Skaidrumas

Viešai prieinama pagrindinė informacija apie valstybės nuosavybėje esančio turto valdymo ekonominius rodiklius sukuria pagrindą Vyriausybės atskaitomybei ir užkerta kelią galimam politiniam kišimuisi į tokių įmonių veiklą. Negaunant tikslios ir išsamios informacijos, nei rinkos, nei visuomenė negali įvertinti įmonių, nustatyti tikslų bei efektyviai paskirstyti išteklių ir kapitalo. Nors daugelis valstybės įmonių gali būti nekotiruojamos vertybinių popierių biržoje, teoriškai jos yra viešosios įmonės ir todėl turėtų būti dar skaidresnės nei kotiruojamos įmonės. Siekiant gero įmonių valdymo, būtina paskelbti aiškius tikslus valstybės įmonėms ir jų vadovybei, kartu periodiškai vertinant, kaip valstybės įmonės pasiekė savo tikslus. Šis metinis vertinimas yra pirmasis žingsnis, nustatantis viešai pateikiamos informacijos skaidrumo standartą.

Valdymo depolitizavimas

Politinis atskyrimas yra esminių valdymo funkcijų delegavimas valstybės įmonių valdyboms. To siekiant būtina užtikrinti tinkamą sprendimų priėmimo hierarchiją, kurioje gerai funkcionuojanti valdyba atliktų pagrindinį vaidmenį decentralizuodama atskaitomybę ir atsakomybę.

Aiškus tikslas

Kitaip nei privačios įmonės, kurios daugiausia dėmesio skiria vertės didinimui, dauguma valstybės įmonių siekia daugelio prieštaringų tikslų. Dėl daugelio tikslų tiek jų veiklos dalyviams, tiek pašaliečiams tampa daug sunkiau suprasti, ką galiausiai turėtų pasiekti valstybės įmonė, ir tai, ar ji savo tikslus pasiekia efektyviai.

Vyriausybė turėtų nukreipti valstybės komercines įmones siekti vienintelio įmonės vertės didinimo tikslo. Vyriausybė taip pat turėtų leisti, kad strateginiai tikslai būtų visiškai skaidrūs ir aiškūs. Turint tokius tikslus įmonei nereikės rūpintis politiniais tikslais. Siekdama balanso tarp įmonių pelno siekimo ir vartotojų interesų užtikrinimo natūralių monopolijų sektoriuose, Vyriausybė dar labiau sustiprins rinkos reguliavimo institucijas, kurios užtikrins profesionalią, nuspėjamą ir skaidrią reguliacinę sistemą.

Šis metinis valstybės įmonių veiklos vertinimas yra pirmasis žingsnis kuriant skaidrią sistemą valstybės įmonių valdymui, kuri galiausiai atneš naudos mokesčių mokėtojams, sukurdama konkurencingesnę ekonomiką ir mokėdama didesnius dividendus piliečiams.

Ministras Pirmininkas

Andrius Kubilius

Finansinė apžvalga

Lietuvos valstybė yra svarbi šalies komercinio naudojimo turto savininkė. Lietuvos valstybė tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoja ar turi mažumos akcijų paketus daugelyje ekonomikos sričių, kurios šiai metinei apžvalgai suskirstytos į keturias kategorijas – energetika, miškininkystė, transportas ir kita. Be jų, Lietuvos valstybei priklauso nemažai nekilnojamojo turto, kuris nuosavybės teise priklauso ir kurį valdo įvairios nekomercinės organizacijos.

Energetikos sektorius yra didžiausias sektorius apyvartos, viso turto, viso nuosavo kapitalo ir viso finansinio įsiskolinimo atžvilgiu. Jame dirba nedaug darbuotojų, lyginant su kitais trimis sektoriais. Didžiausia įmonė energetikos sektoriuje yra AB LEO LT grupė, kurią 2009 m. gruodžio 31 d. sudarė elektros energijos perdavimo ir paskirstymo sistemos operatoriai, taip pat kai kurie gamybiniai vienetai. Energetikos sektoriui taip pat priskiriama ir AB „Lietuvos dujos“ - dujų tiekimo ir paskirstymo įmonė, kurioje valstybei priklauso mažumos akcijų paketas.

Transporto sektoriuje, kuriam priklauso tokios įmonės kaip AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB „Lietuvos paštas“, VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas, dirba daugiausia darbuotojų tarp visų valstybės valdomų įmonių. Minėtąsias tris įmones visiškai valdo valstybė, o kartu jose dirba daugiau kaip 90% visų transporto sektoriaus darbuotojų.

Valstybė dar nėra įsteigusi atskiro nekilnojamąjį turtą valdančio subjekto, todėl nekilnojamasis turtas (žemės sklypai, pastatai, patalpos) nėra įtrauktas į valstybės valdomo komercinio naudojimo turto suminį balansą ir pelno (nuostolių) ataskaitą.

Miškai nėra įtraukti į miškininkystės sektoriaus balansą.

Keliai yra įtraukti į regioninių kelių priežiūros įmonių (kurios yra priskirtos sektoriui „kita“) balansą, todėl „kita“ sektoriaus dalis viso turto ir nuosavo kapitalo požiūriu yra gana didelė. 11 kelių priežiūros įmonių sudaro daugiau nei 70% „kita“ sektoriaus bendro turto ir daugiau kaip 90% nuosavo kapitalo, nors šios įmonės sudaro mažiau kaip 20% „kita“ sektoriaus grynosios apyvartos.

Turtas

Suminė valstybės valdomų įmonių viso turto buhalterinė vertė sumažėjo 6% nuo 34.889 mln. Lt 2008 m. gruodžio 31 d. iki 32.710 mln. Lt 2009 m. gruodžio 31 d. Suminę viso turto buhalterinę vertę sudaro energetikos, transporto, miškininkystės ir „kita“ sektoriaus įmonės. Ji neapima nekilnojamojo turto, kadangi valstybė neturi atskiros šį turtą valdančios įmonės, ir ši vertė negali būti patikimai atskirta 2009 m. gruodžio 31 d. Tikimasi, kad nekilnojamasis turtas (kuris priklauso nekomercinėms organizacijoms, neįtrauktoms į šią analizę) sudarytų svariausią suminio viso turto dalį, jeigu būtų apskaitomas tikrąja verte.

Reikėtų atkreipti dėmesį, kad, kaip minėta aukščiau, miškai nėra įtraukti į miškininkystės sektoriaus balansą, o keliai yra įtraukti į regioninių kelių priežiūros įmonių (kurios pateikiamos prie „kita“ sektoriaus) balansą.

Energetikos sektoriaus įmonių turtas 2009 m. gruodžio 31 d. sudarė didžiausią suminio viso turto buhalterinės vertės dalį, kuris didžiąja dalimi atspindėtas perkainota verte. Pagrindinės šiame sektoriuje veikiančios įmonės pagrindinį ilgalaikį turtą apskaito naudodamos perkainotos vertės modelį pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus su periodiškai atliekamais perkainojimais.

„Kita“ sektoriaus įmonių turtą daugiausia sudaro kelių vertė, pateikiama regioninių kelių priežiūros įmonių balansuose (visas kelių priežiūros įmonių turtas 2009 m. gruodžio 31 d. sudarė 6.384 mln. Lt, t.y. 19,5% nuo suminės viso turto sumos). Pagal teisės aktų reikalavimus keliai yra išskirtinai tik valstybės nuosavybė.

Suminė listinguojamų įmonių viso turto buhalterinė vertė sudaro 38% visų sektorių suminės viso turto sumos, tačiau sumažėjo 19% nuo 15.186 mln. Lt 2008 m. gruodžio 31 d. iki 12.346 mln. Lt 2009 m. gruodžio 31 d.

Turtas pagal sektorius, 2009

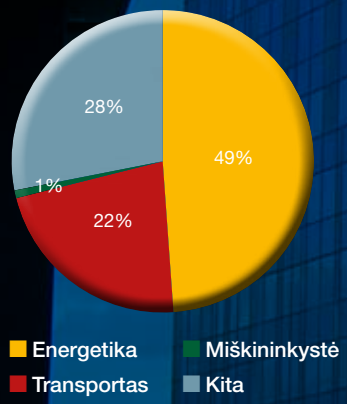

Nuosavas kapitalas pagal sektorius, 2009

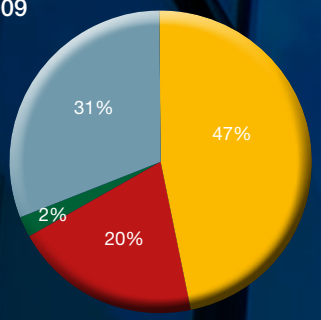

Skola pagal sektorius, 2009

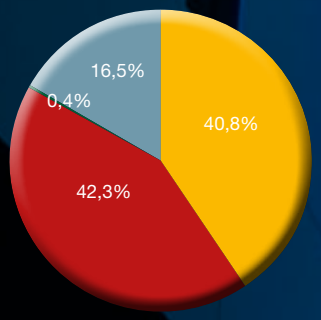

Skolos ir nuosavo kapitalo santykis (D/E), 2009

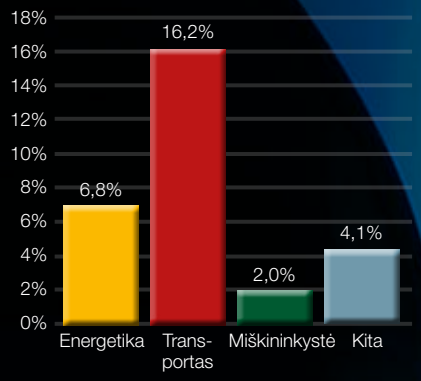

Grynoji apyvarta pagal sektorius, 2009

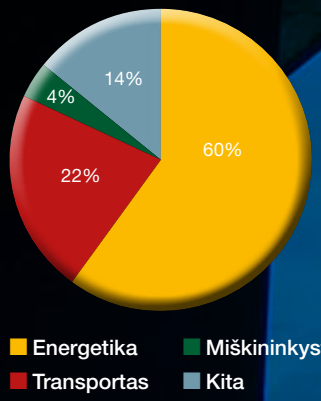

Nuosavas kapitalas

Suminis valstybės valdomų įmonių nuosavas kapitalas sumažėjo 8% nuo 24.204 mln. Lt 2008 m. gruodžio 31 d. iki 22.309 mln. Lt 2009 m. gruodžio 31 d. Sumažėjimą daugiausia sąlygojo valstybės valdomų įmonių grynasis nuostolis 2009 metais. 2009 m. gruodžio 31 d. bendras neigiamas valstybės valdomų įmonių nuosavas kapitalas sudarė 24 mln. Lt. Didžiausią indėlį į suminį nuosavą kapitalą įnešė AB LEO LT, kurios dalis sudarė 30% suminio nuosavo kapitalo 2009 m. gruodžio 31 d. ir siekė 6.759 mln. Lt.

Santykinai didelis „kita“ sektoriaus indėlis susidarė dėl to, kad bendra regioninių kelių priežiūros įmonių nuosavo kapitalo buhalterinė vertė įtraukia kelių vertę (11 regioninių kelių priežiūros įmonių nuosavas kapitalas sudaro daugiau kaip 90% nuo „kita“ sektoriaus suminio nuosavo kapitalo).

Pažymėtina, kad, kaip minėta aukščiau, miškai nėra įtraukti į miškininkystės sektoriaus balansą.

Skola

Valstybės valdomos įmonės turi santykinai mažą finansinį įsiskolinimą lyginant su privačiu sektoriumi, kas rodo galimybes didinti kapitalo struktūros efektyvumą, taip pat galimybę išmokėti vienkartinius dividendus ateityje. 2009 m. suminė valstybės valdomų įmonių skola net sumažėjo 13% nuo 2.009 mln. Lt 2008 m. gruodžio 31 d. iki 1.738 mln Lt 2009 m. gruodžio 31 d. Tačiau suminis skolos ir nuosavo kapitalo santykis išliko stabilaus 8% lygio, 2008 m. ir 2009 m. gruodžio 31 d. Didžiausią įsiskolinimą turėjo transporto sektoriaus įmonės, kurių vidutinis sektoriaus skolos ir nuosavo kapitalo santykis yra 16%, ypač AB „Lietuvos geležinkeliai“, kurios skola 2009 metais siekė 504 mln. Lt. Energetikos sektoriuje veikiančios AB LEO LT skola siekė 558 mln. Lt, kuri 2009 m. gruodžio 31 d. sudarė 32% suminės skolos.

Apyvarta

Valstybės valdomų įmonių suminė grynoji apyvarta sumažėjo 11% nuo 9.455 mln. Lt 2008 m. iki 8.459 mln. Lt 2009 metais. Energetika yra didžiausias sektorius pagal grynąją apyvartą, o jos didžiausią dalį sudaro AB LEO LT, kurios dalis suminėje grynojoje apyvartoje padidėjo nuo 26% 2008 m. iki 33% 2009 metais.

EBIT

Dėl finansinio nuosmukio ir vidaus reorganizacijų rinkoje, valstybės valdomos įmonės 2009 metais turėjo neigiamą EBIT. EBIT sumažėjo nuo teigiamų 250 mln. Lt 2008 m. iki neigiamų 1.479 mln. Lt 2009 metais. Atitinkamai valstybės valdomų įmonių EBIT marža sumažėjo 20 procentinių punktų nuo teigiamos 3% 2008 m. iki neigiamos 17% EBIT maržos 2009 metais. 2009 m. neigiamą EBIT iš esmės lėmė VĮ Ignalinos atominė elektrinė (IAE) (neigiamas 1.414 mln. Lt EBIT), kuri yra eksploatacijos nutraukimo etape, rezultatas. Jei VĮ Ignalinos atominė elektrinė rezultatai nebūtų įtraukti į analizę, visų VVĮ EBIT 2009 m. būtų neigiama ir siektų 65 mln. Lt.

AB „Lietuvos dujos“, gamtinių dujų perdavimo ir paskirstymo įmonė, veikianti energetikos sektoriuje, sukūrė didžiausią EBIT 2009 metais. AB „Lietuvos dujos“ EBIT padidėjo beveik dvigubai (95%) nuo 62 mln. Lt iki 120 mln. 2009 metais.

EBIT pagal sektorius, 2009

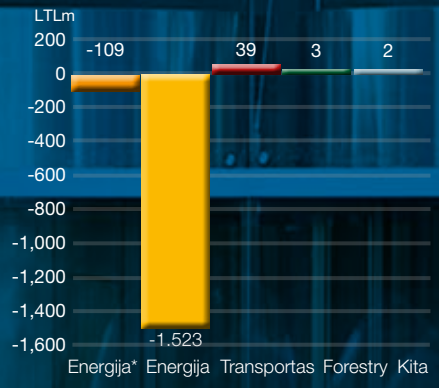

* Be VĮ Ignalinos atominė elektrinė rezultatų.

Nuosavo kapitalo grąža

Valstybės valdomų įmonių nuosavo kapitalo grąža (ROE) 2009 m. buvo neigiama (-6,1%), tačiau buvo teigiama 2008 m. ir 2007 m., sudarydama atitinkamai 0,1% ir 3,3%. 2009 m. didžiausią suminį 1,2% ROE sukūrė miškininkystės sektoriaus įmonės (44 įmonės, esančios įvairiuose Lietuvos regionuose), ypač VĮ Druskininkų miškų urėdija su 17% ROE ir VĮ Tytuvėnų miškų urėdija su 11% ROE 2009 metais.

Trys 2009 m. didžiausią ROE atnešusios įmonės buvo (1) UAB „Vilniaus hidroprojektas“, geodezinio ir geologinio projektavimo įmonė, „kita“ sektoriuje, su 27% ROE (valstybės akcijos buvo perleistos 2009 m.), (2) VĮ „Geležinkelių projektavimas“, susisiekimo projektavimo įmonė, transporto sektoriuje, su 24% ROE, ir (3) VĮ „Regitra“, registruojanti motorines transporto priemones ir išduodanti vairuotojų pažymėjimus, „kita“ sektoriuje, su 19% ROE 2009 metais.

Energetikos sektorius 2009 m. gavo mažiausią, t.y., neigiamą 13% ROE (suminiu lygiu), daugiausia dėl VĮ Ignalinos atominės elektrinės 1.394 mln. Lt grynojo nuostolio. Jei VĮ Ignalinos atominė elektrinė rezultatai ir balansas nebūtų įtraukti į analizę, bendra energetikos sektoriaus ROE 2009 metais sudarytų 0,4%.

Nuosavo kapitalo grąža (ROE), 2009

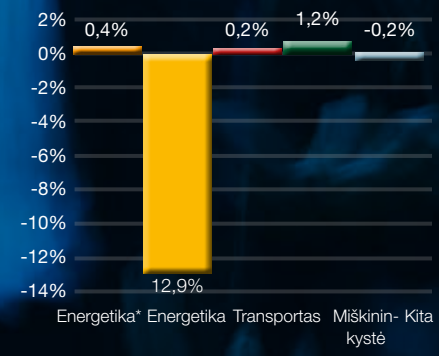

* Be VĮ Ignalinos atominė elektrinė rezultatų

Darbuotojai

Valstybė yra stambus Lietuvos darbdavys – maždaug 27% darbuotojų dirba valstybiniame sektoriuje. (Lietuvos Statistikos departamento duomenimis, bendra darbo jėga Lietuvoje 2009 m. siekė 1,6 milijono žmonių). 2009 m. valstybės valdomose įmonėse dirbo virš 45 tūkst. darbuotojų, kurie sudaro apie 3% visos darbo jėgos Lietuvoje.

Transporto sektoriaus įmonės buvo didžiausi darbdaviai, ypač AB Lietuvos geležinkeliai, kurioje 2009 metais dirbo apie 11.800 darbuotojų, o AB Lietuvos paštas dirbo 7.856. 2009 m. Trečią vietą tarp VVĮ užėmė AB LEO LT, energetikos sektoriaus įmonė, kurioje 2009 m. gruodžio 31 d. dirbo 5.593 darbuotojų.

Darbuotojai pagal sektorius, 2009

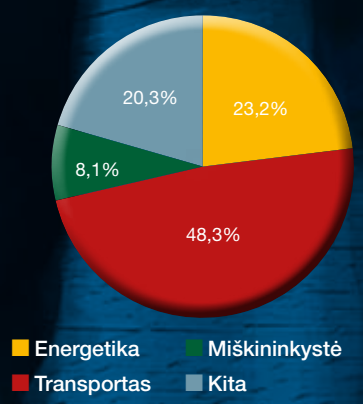

Svarbūs aukščiau pateiktos analizės aspektai

- Buvo analizuojami suminiai finansiniai duomenys, nes nebuvo viso valstybės valdomo komercinio naudojimo turto konsoliduotų ar jungtinių finansinių ataskaitų (kaip apibrėžta pagal TFAS standartus), išskyrus keletą įmonių subgrupių, pavyzdžiui, AB LEO LT (energetikos sektoriaus įmonė), ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ (transporto sektoriaus įmonė). Dėl duomenų trūkumo nebuvo atliktas sandorių tarp įmonių eliminavimas.
- Šioje ataskaitoje pateikiama finansinė informacija buvo gauta iš įmonių metinių finansinių ataskaitų, nekilnojamojo turto ir juridinių asmenų registro, SoDra (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos), bei kai kurių kitų šaltinių, ir nebuvo tikrinta išorės auditorių.
- Kai kurių įmonių finansinės ataskaitos, įtrauktos į metinės apžvalgos analizę nebuvo audituotos. Dauguma šių įmonių yra „kita“ sektoriuje.
- VĮ Ignalinos atominė elektrinė veikla buvo palaipsniui nutraukta nuo 2010 m. pradžios ir jos turto dalis buvo perduota UAB Visagino atominė elektrinė, kurios akcijos visiškai priklauso Lietuvos valstybei. VĮ Ignalinos atominės elektrinės finansiniai duomenys yra įtraukti į aukščiau pateiktą analizę, bendrai su kai kuriais palyginimais pateiktais be jų.
- Valstybei priklauso mažiau kaip 1% nuosavybės pieno gamintojo AB „Rokiškio sūris“, ir sporto ir laisvalaikio centro UAB „Teniso pasaulis“. Abiejų įmonių finansiniai duomenys yra įtraukti į aukščiau pateiktą analizę, neatsižvelgiant į valstybinės nuosavybės dalį.
- LEO LT grupė buvo suformuota 2008 m. gegužės 27 d. Todėl į 2007 m. ir 2008 m. aukščiau pateiktą analizę neįtrauktos įmonės, kurios visiškai priklausė privačiam kapitalui iki 2008 m. gegužės 27 d. (pvz., AB VST rezultatai įtraukiami tik nuo 2008 m. gegužės 27 d.). Be to, 2010 m. pradžioje buvo pradėtas LEO LT grupės reorganizavimo procesas. Į tai nebuvo atsižvelgta sudarant suminę sektorių finansinę analizę. 2009 m. gruodžio 31 d. duomenimis, šią grupę iš esmės sudarė šios svarbios įmonės:
  - UAB Visagino atominė elektrinė, atsakinga už naujos atominės elektrinės statybą Lietuvoje;
  - AB VST, elektros energijos paskirstymo sistemos operatorius;
  - AB Rytų skirstomieji tinklai grupė, elektros energijos paskirstymo sistemos operatorius;
  - AB Lietuvos energija grupė, elektros energijos perdavimo sistemos operatorius
  - UAB Interlinks, Lietuvos elektros perdavimo sistemos ir kaimyninių šalių sistemų sujungimo projektų kūrimas ir įgyvendinimas.

> Apskaičiuota, kad valstybės valdomo komercinio naudojimo turto rinkos vertės indikacija 2009 m. gruodžio 31 d. sudarė apie 18 mlrd. litų

Sektorių apžvalga

Istoriškai Lietuvos valstybės valdomų įmonių pelningumas buvo mažesnis nei panašių įmonių kitose Europos valstybėse. 2009 m. suminis Lietuvos valstybės valdomų įmonių ROE buvo neigiamas.

Energetikos sektorius – 2009

Santykis / rodiklis	Lietuvos valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas*	Europos listinguojamų bendrovių vidurkis
ROE	0,4%	14,7%

* Neįtraukti IAE rezultatai, siekiant išvengti analizės iškraipymų

Transporto sektorius – 2009

Santykis / rodiklis	Lietuvos valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas*	Europos listinguojamų bendrovių vidurkio intervalas
ROE	-0,2%	10% - 12%

* Analizė apima tik oro uostų operatorius ir geležinkelius

Nekilnojamojo turto portfelis

Santykis / rodiklis	Lietuvos valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas*	Europos šalių vidurkio intervalas
Bendroji grąža iš pajamas duodančio nekilnojamojo turto:	nėra duomenų	10% -14%

* Šiuo metu didžioji dalis nekilnojamojo turto nėra nuomojama, o priklauso nekomercinėms organizacijoms

Miškininkystės sektorius – 2009

Santykis / rodiklis	Lietuvos valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas	Potencialus pelningumas pagal rinkos analizę
Pelningumas už m^3, Lt	1	30

Lietuvos valstybei nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto portfelio finansinės grąžos negalima apskaičiuoti, nes šiuo metu tik retais atvejais yra gaunamas mokestis už nuomą, arba jis neatitinka rinkos sąlygų. Todėl pateikiamas tik santykis potencialiai lyginamajai analizei.

Galimas miškininkystės pelningumas už kubinį metrą buvo apskaičiuotas remiantis modeliuojamomis metinėmis grynosiomis pajamomis, darant prielaidą, kad ateities kainos bus kaip penkių istorinių metų vidutinės medienos kainos, bei kad bendras metinis miškų prieaugis bus visiškai surenkamas kiekvienais metais, taip pat į modelį įtraukiant socialines paslaugas. Jei socialinės paslaugos nebūtų įtrauktos į skaičiavimą, tuomet galimas miškininkystės pelningumas už kubinį metrą siektų 47 Lt. Istoriniam palyginimui, Lietuvos miškininkystės sektoriaus pelningumas iš vieno kubinio metro 2008 m. sudarė 4 Lt.

Energetika

Po įvykusių privatizacijos ir reorganizacijos procesų energetikos sektoriuje, valstybė sukoncentravo savo strateginius interesus elektros energijos ir dujų pramonėje. Lietuvos elektros energetikos pramonė apima elektros gamybą, didmeninę prekybą, perdavimą, paskirstymą ir tiekimą. Dujų pramonė susideda iš gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo ir tiekimo. Energetikos sektoriuje dirbančių įmonių veikla susilaukia įvairių vertinimų dėl jos socialinės svarbos. Taip pat kyla ginčų dėl jų dydžio, monopolistinės politikos, o tai rodo, kad reikia labai gerai suderinti tokių įmonių veiklą.

Apžvalga

Valstybė neseniai sutvirtino savo padėtį šioje srityje ir dabar visiškai kontroliuoja visą svarbiausią elektros energetikos pramonės turtą. Valstybė taip pat valdo ir didelę dalį dujų pramonės turto. 2009 m. valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas energetikos sektoriuje davė 4.065 milijonų litų grynojo pelno (pro-forma), o pagal EBITDA maržą matuojamas pelningumas (pro-forma) pasiekė 27%, Energetikos sektoriaus pelningumo lygis atsilieka nuo Europos vidurkio, kuris 2009 m. buvo 31,4% (EBITDA rodiklis).

Didžiausi valstybės valdomo komercinio naudojimo turto objektai energetikos sektoriuje (2009)

Įmonė	Veikla	Grynoji apyvarta, LTLm	Valstybei priklausanti dalis
AB LEO LT	Kontroliuojančioji bendrovė, kuriai priklauso didžioji dalis elektros energijos gamybai, didmeninei prekybai, perdavimui ir tiekimui skirtų objektų	2.750,5	100,0%
AB Lietuvos dujos	Gamtinių dujų perdavimas, paskirstymas ir tiekimas	1.264,3	17,7%
AB Lietuvos elektrinė	Šiluminė elektrinė	414,9	95,6%
VĮ Visagino energija	Elektros paskirstymas ir tiekimas regioniniu mastu	31,4	100,0%
UAB Geoterma	Geoterminė elektrinė	18,3	76,7%
VĮ Visagino energetikos remontas	Elektrinių įrangos techninė priežiūra	n.d. nėra duomenų	100,0%

* 2009 m. gruodžio 31 d. kiti svarbūs akcininkai buvo EON Ruhrgas su 38,9% akcijų ir OAO Gazprom su 37,1% įmonės akcijų.

Ignalinos AE neįtraukta į pro-forma energetikos sektoriaus finansinių rezultatų analizę ir vertinimą siekiant pateikti tvarią šio sektoriaus vertę. Istorijos požiūriu, Ignalinos AE buvo didžiausias ir pigiausias elektros energijos gamintojas Lietuvoje. Iki 2010 m. sausio 1 d. įvykusio uždarymo, Ignalinos AE per metus gaudavo maždaug 600 milijonų litų pajamų.

Finansinė veikla

Grynosios apyvartos svyravimai energetikos sektoriuje didžia dalimi priklauso nuo dujų tiekimo kainų nepastovumo dujų pramonėje. Energetikos sektoriaus pelningumui įtakos turi reglamentavimo aplinka ir tarifų struktūra, o taip pat – įvairūs netikėtumai. Dėl pastarųjų 2008 m. staigiai pakilo (palyginus su 2007 m.) pelningumo marža, kuomet tiekėjai turėjo pirkti brangesnę elektrą dėl nenumatytų Ignalinos AE reaktorių sustabdymų bei 2009 m. pakitusių tarifų skaičiavimų, kuriais remiantis galutiniam vartotojui teko tik dalis padidėjusių mokesčių.

Grynąjį pelną ir grynąją maržą energetikos sektoriuje stipriai veikia tarifų skaičiavimo metodika. Tai ypač pastebima elektros energetikos pramonėje, kur reguliuojamos turto vertės revalvacija yra puikus to pavyzdys. Revalvacijos padariniams galima priskirti pelno ir nuostolio ataskaitoje pastebimas išaugusias (sumažėjusias) grynąsias pajamas, jei ataskaitoje kalbama apie turto vertę. Elektros energetikos pramonės turto vertė išaugo 2007 m., o sumažėjo 2008 ir 2009 m., Dėl to 2008 ir 2009 m. energetikos sektoriuje sumažėjo (palyginus su 2007 m.) ROE ir ROA.

Lietuvos energetikos sektoriaus rentabilumas (pro-forma analizė)

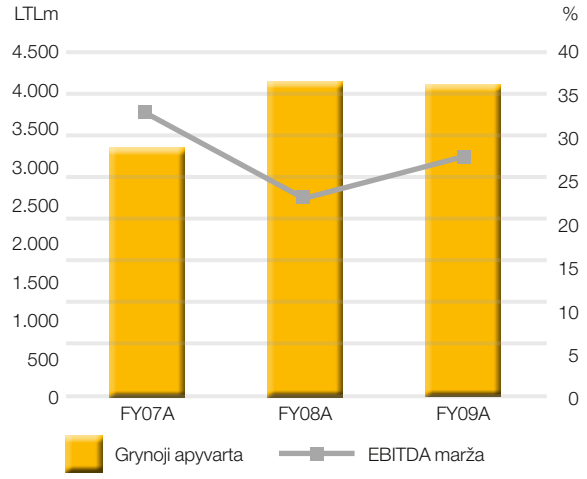

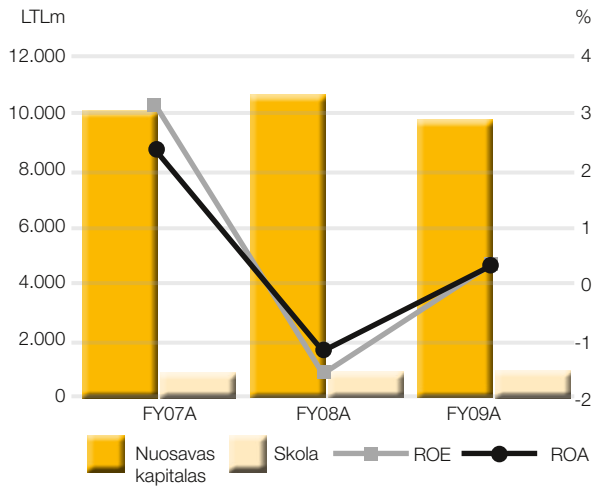

Lietuviškasis energetikos sektorius visuomet mokėjo mažus dividendus, pvz., 45, 52 ir 97,6 milijonus litų atitinkamai 2009, 2008 ir 2007 m. Daugiausiai dividendų mokėjo tos įmonės, kuriose Lietuvos Vyriausybė buvo smulkusis investuotojas.

Elektros energetikos pramonės apžvalga

Lietuvos elektros energetikos pramonė apima elektros gamybą, didmeninę prekybą, perdavimą, paskirstymą ir atsargų kaupimą.

Svarbiausi aspektai

- Energijos gamybos pajėgumas 2009 m. – 4,650 MW, iš kurių
  - 1.182 MW galios energijos gamintoja VĮ Ignalinos atominė elektrinė (IAE) ir
  - 1.800 MW galios valstybės valdoma (valstybei priklauso 96% akcijų paketo) elektros gamintoja AB Lietuvos elektrinė.
- Didmeninės elektros prekybos apimtis 2008 m. – 11,3 TWh. Tačiau dėl didelio finansinio nuosmukio 2010 m., didmeninės elektros prekybos apimtys ženkliai sumažėjo.
- Vartotojų bazė: apytikriai 1,5 milijonai vartotojų.
- Didžiosios įmonės: kontroliuojančioji bendrovė AB LEO LT, kuriai priklauso dvi elektros paskirstymo ir viešojo paslaugų pirkimo įmonės AB Rytų Skirstomieji Tinklai (RST) ir AB VST (VST), taip pat – elektros perdavimo tinklas ir šios rinkos valdytoja AB Lietuvos energija (LE).

Rinkos reguliavimas

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (Reguliavimo institucija) yra atsakinga už veiksmingos konkurencijos, vartotojų ir tiekėjų nediskriminavimo, nustatytos kokybės paslaugų tiekimo užtikrinimą elektros energijos rinkoje.

LE, RST ir VST yra elektros energijos infrastruktūros turto savininkai ir valdytojai, todėl laikomos natūraliai susiformavusiomis monopolijomis, o jų vykdomo perdavimo ar paskirstymo darbai yra visiškai reguliuojami. Gamybos pajėgumai traktuojami kaip su viešąja paslauga susijęs įsipareigojimas ir bet kurio didžiojo elektros gamintojo pajėgumai yra taip pat reguliuojami. Reguliavimo institucija, atsižvelgdama į tai, iš kurio tiekėjo yra perkama, reguliariai tvirtina atsinaujinančios energijos tiekimo tarifus. Ši institucija taip pat tvirtina viešuosius tiekimo tarifus galutiniam vartotojui.

Kitos valdžios institucijos, atliekančios reguliavimo funkciją, yra Valstybinė energetikos inspekcija, atsakinga už atliekamų operacijų saugumo reguliavimą, Energetikos ministerija, atsakinga už Nacionalinės energetikos strategijos įgyvendinimą, įstatymų projektų sudarymą, energetikos sektoriaus veiklos prižiūrėjimą, ir Vyriausybė, atsakinga už strateginius sprendimus, įskaitant ir valstybės politikos energetikos klausimais vystymą ir įgyvendinimą.

„Siekiant įvykdyti Europos Sąjungos reikalavimus suskaidyti vertikaliai integruotas elektros monopolijas, 2001 metais buvo pertvarkyta Lietuvos elektros energetikos pramonė.“

Rinkos struktūra

Siekiant įvykdyti Europos Sąjungos reikalavimus suskaidyti vertikaliai integruotas elektros monopolijas, 2001 metais buvo pertvarkyta Lietuvos elektros energetikos pramonė. AB Lietuvos energija, iki tol buvusi valstybės valdoma vertikaliai integruota monopolija, buvo padalinta į penkias įmones, tokiu būdu išskaidant elektros gamybos, perdavimo, paskirstymo ir tiekimo funkcijas. Be to, valstybės valdoma Ignalinos atominė elektrinė (IAE) ir dar kelios bendros šilumos ir elektros gamybos elektrinės, sudarančios cetralizuoto šilumos tiekimo dalį, jau nuo seniai veikė kaip nepriklausomi gamintojai.

Elektros energijos sektoriaus pertvarkymas taip pat paskatino didmeninės ir mažmeninės elektros energijos prekybos rinkos atsiradimą. Tai skatina konkurenciją elektros gamybos sektoriuje bei tarp nepriklausomų tiekėjų.

2009 m. Lietuvos Vyriausybė išpirko privataus investuotojo dalį iš LEO LT, valdančios kontrolinį Lietuvos energijos, RST ir VST akcijų paketą. Taip pasielgta siekiant sutvirtinti strateginius valstybės interesus bei pertvarkyti visą sektorių. Šiuo metu atliekami LEO LT likvidavimo darbai, kuriuos tikimasi užbaigti artimiausiu metu.

Naująja elektros energijos sektoriaus struktūra numatoma visas paskirstymo ir gamybos funkcijas perkelti kontroliuojančiai bendrovei UAB Visagino atominė elektrinė (VAE), atsakingai už naujos atominės elektrinės statybą Lietuvoje. Šis perkėlimas įvyko 2010 m. birželio 4 d., nors dėl turto perdavimo tarp dviejų paskirstymo įmonių ir jų susijungimo niuansų, vis dar vyksta baigiamieji suderinimo darbai.

Siekiama įgyvendinti naują elektros energijos struktūrą, tačiau dėl vykstančio sektoriaus pertvarkymo proceso dabartinė struktūra atspindi tik tarpinius pokyčius, o galutinius elektros energijos sektoriaus struktūros pakeitimus dar numatoma atlikti ateityje.

Gamyba

20 metų Lietuvos elektros gamybos sektoriuje dominavo IAE. 2008 m. bendrasis vietos ir užsienio rinkoms pagamintos energijos kiekis siekė 13,9 TWh, kurių 71% pagamino IAE. Šiluminių elektrinių gamybos dalis buvo 21%, o 8% pagamino atsinaujinančius energijos šaltinius naudojančios elektrinės[1].

Nuo 2010 m. sausio 1d. pasikeitė Lietuvos elektros energijos gamybos sektoriaus planas, nes buvo uždaryta IAE. IAE, visos rinkos mažiausių kainų ir didžiausio masto energijos gamintojos, uždarymas lėmė elektros energijos tarifų padidėjimą vidutiniškai 30% 2010 m. Visą padidėjusįą tarifo dalį tiekėjai perkels galutiniams vartotojams.

Lietuvos Vyriausybė planuoja vietoj IAE pastatyti naują atominę elektrinę ir jau pradėjo pasiruošimo darbus bei parengtines derybas su galimais investuotojais.

Perdavimas

Nuo 2010 m. sausio 1d. perdavimo sistemos valdytojo funkcija iš LE perėjo savarankiškai įmonei UAB Litgrid. Tikimasi, kad LE taip pat perduos Litgrid ir perdavimo sistemos turtą.

Didmeninė prekyba

Nuo 2010 m. sausio 1d. rinkos valdytojo funkcijos iš LE perėjo savarankiškai įmonei UAB Baltpool. Tvarkoma rinkos valdytojo, didmeninė elektros energijos prekyba Lietuvoje atliekama dvejopai: prekyba Lietuvos elektros energijos biržoje bei abipusė elektros energijos gamintojų ir tiekėjų prekyba. Prekyboje Lietuvos elektros energijos biržoje dalyvauja Lietuvos elektros energijos gamintojai ir tiekėjai bei kaimyninių valstybių elektros energijos sistemos. Lietuvos elektros energijos birža organizuojama remiantis Nord Pool Spot principais.

Paskirstymas

Visuomeninio tiekėjo funkciją atlieka paskirstymo tinklo valdytojai ir nepriklausomi tiekėjai, kurių paslaugomis vartotojai gali naudotis kaip alternatyviu elektros energijos tiekimo šaltiniu.

2010 m. laukiamas 35% rinkos padidėjimas pagal tiekiamą produkciją. Planuojama, kad jis pasieks 100% iki 2015 m. Elektros energijos paskirstymo tinklo valdytojai tiekėjų funkcijas atliktų tik blogiausiu atveju.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

- Nuoseklios ir racionalios tarifų nustatymo metodologijos įvedimas, sudarysiantis sąlygas tinkamai investicijų grąžai, pakankamoms investicijoms ir prieinamoms elektros energijos kainoms vartotojams;
- Investicijų programos peržiūrėjimas ir optimizavimas, remiantis naujomis technologijomis, pavyzdžiui, sumaniaisiais tinklais ir kitomis;
- Esamų kapitalo struktūrų optimizavimas;
- Tinkamesnio bendrovės valdymo, struktūros, personalo parinkimas ir derinimas;
- Gamybos bazės įvairinimas ir sujungimas su kitomis energetikos sistemomis;
- Tolimesnis elektros energijos rinkos atvėrimas konkurencijai.

1. Šaltinis: AB Lietuvos energija metinė ataskaita

Dujų pramonės apžvalga

Dujų pramonė susideda iš gamtinių dujų perdavimo, paskirstymo ir atsargų kaupimo.

Svarbiausi aspektai

- 2009 m. į Lietuvą importuotų gamtinių dujų kiekis: 2,737 milijonai m^3;
- 2009 m. transportuotų gamtinių dujų kiekis: 3,879 m^3;
- Vartotojų bazė: apytiksliai 550 tūkstančių[2];
- Didžiausios įmonės: AB Lietuvos dujos, didžiausias dujų tiekėjas galutiniam vartotojui, taip pat – didžiosios gamtinių dujų perdavimo ir paskirstymo vamzdynų sistemos dalies savininkas ir valdytojas.

Rinkos reguliavimas

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija reguliuoja gamtinių dujų perdavimu, paskirstymu ir atsargų kaupimu užsiimančių įmonių veiklą. Reguliavimo institucija nustato kiekvienos iš šių veiklų tarifus. Be to, juridiniai asmenys, norintys užsiimti gamtinių dujų perdavimu, suskystinimu, sandėliavimu, platinimu, atsargų kaupimu ar atlikti sistemos valdytojo funkciją, atitinkamai veiklai turi gauti leidimą.

Lietuvos Vyriausybė ir Energetikos ministerija taip pat atlieka prižiūrėtojo vaidmenį, leidžiantį joms reguliuoti elektros energijos rinką.

Rinkos struktūra

100% visų Lietuvoje naudojamų gamtinių dujų yra importuojamos iš Rusijos. Lietuva ir Rusija turi sujungtą vamzdyno sistema, o lietuviškoji jos dalis dar naudojama ir gamtinių dujų tranzitui į Kaliningrado sritį.

2009 m. Lietuva tesiogiai ir netiesiogiai iš Rusijos įmonės Gazprom importavo 2,737 milijonus kubinių metrų gamtinių dujų. Lietuvos gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros savininkas ir valdytojas AB Lietuvos dujos importavo 43,5% visos importo dalies, o tarpininkas UAB Dujotekana – 17.5%. Likusi dujų importo dalis buvo tiesiogiai tiekiama Lietuvos trąšų gamintojui AB Achema, Gazprom valdomai elektrinei ir Druskininkų miestui, kuris yra atskirtas nuo lietuviškosios dujų vamzdyno sistemos.

AB Lietuvos dujos ir UAB Dujotekana yra du didžiausi gamtinių dujų tiekėjai galutiniam vartotojui. 2009 m. privatūs vartotojai sunaudojo 6,6% (182 milijonus kubinų metrų) į Lietuvą importuotų gamtinių dujų. AB Lietuvos dujos tiekė 99,9% šio kiekio.

Didžioji dalis Lietuvos gamtinių dujų tiekimo infrastruktūros priklauso ir yra valdoma AB Lietuvos dujos. Įmonė naudoja 1,9 tūkstančio kilometrų perdavimo vamzdžių ir 8,1 tūkstančio kilometrų paskirstymo vamzdžių liniją. AB Lietuvos dujos yra vienintelė įmonė, teikianti gamtinių dujų perdavimo paslaugas Lietuvoje. Jai taip pat priklauso ir 97% dujų paskirstymo rinkos dalies. 2009 m. AB Lietuvos dujos tranzitu perdavė 1,197 milijonus kubinių metrų gamtinių dujų į Kaliningrado sritį.

Didieji pokyčiai po 2010 m. sausio 1d.

2010 m. pradžioje Lietuvos Vyriausybė pradėjo diskusijas dėl dujų rinkos pertvarkymo. Didžiausi įvyksiantys pokyčiai galėtų būti dujų perdavimo ir paskirstymo atskyrimas, o tai galėtų privesti prie AB Lietuvos dujos suskaidymo.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Apibendrinti pagrindiniai aspektai:

- Nuoseklios ir racionalios tarifų nustatymo metodologijos įvedimas, sudarysiantis sąlygas tinkamai investicijų grąžai, pakankamoms investicijoms ir prieinamoms dujų kainoms vartotojams;
- Investicijų programos peržiūrėjimas ir optimizavimas, remiantis naujomis technologijomis;
- Alternatyvių dujų tiekimo būdų ir/arba saugyklų didinimo galimybių ištyrimas.

2. AB Lietuvos dujos vartotojų bazė. Nors kiti gamtinių dujų tiekėjai dažniausiai tiekia dujas tik bendrovėms, bendras jų vartotojų skaičius neturėtų smarkiai skirtis nuo AB Lietuvos dujos rodiklių.

Nekilnojamasis turtas

Šioje apžvalgoje analizuojamą nekilnojamojo turto portfelį sudaro duomenys apie turtą, išsidėsčiusį trijuose šalies miestuose – Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Kitas, kaimo vietovėse esantis turtas, nėra įtrauktas, nes yra kur kas mažesnės vertės nei nekilnojamasisi turtas didžiuosiuose šalies miestuose. Ši apžvalga apima tiesiogiai Vyriausybei priklausantį ir pagal patikėjimo teisę vyriausybinių institucijų valdomą nekilnojamąjį turtą.

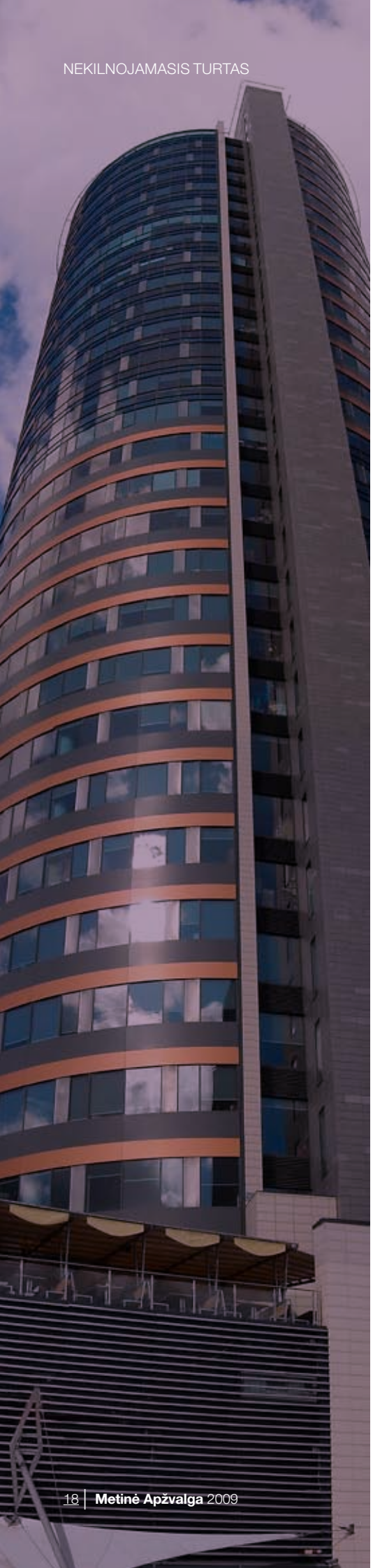

Apžvalga

Bendras nekilnojamojo turto (pastatų ir autonominių patalpų) plotas yra 5 mln. kvadratinių metrų. Kiekvieno iš 15% (virš 1,300 pavienių nekilnojamojo turto vienetų) esamų pastatų ir autonominių patalpų vertė viršija 1 mln. Lt. Likę 85% (virš 7.000 atskirų nekilnojamojo turto vienetų) yra smulkmė, kurių kiekvienas vertas mažiau nei 1 mln. Lt.

Dabartinės ir galimos pajamos

Šiuo metu jokia strateginė politika neapibrėžia valstybės nekilnojamojo turto naudojimo. Dėl to retai skaičiuojama arba visai neskaičiuojama rinkos praktiką atitinkanti nuoma. Norint apskaičiuoti galimas pajamas, būtina atlikti detalią turto inventorizaciją ir nustatyti, kiek ploto iš tikrųjų naudoja valstybinės institucijos ir kiek jo būtų galima išnuomoti kitiems nuomininkams. Paprastai bendroji pajamų grąža[1] iš nekilnojamojo turto svyruoja nuo 10 iki 14%, priklausomai nuo turto kokybės, vietos ir nuomos sutarties.

Vertinimas

Pastatai ir autonominės patalpos

Bendra trijuose didžiuosiuose miestuose esančio ir šiuo metu valstybinių institucijų valdomo ar joms priklausančio nekilnojamojo turto (pastatų ir autonominių patalpų) vertė siekia beveik 7 mlrd. Lt[2]. Maždaug 63% visos nekilnojamojo turto vertės sutelkta Vilniuje.

Žemės sklypai

Žemės sklypai nėra vertinami atskirai dė to, kad dažniausiai turto vertę lemia juose stovintys pastatai.

Preliminarios analizės duomenimis, taikomosios veiklos intensyvumas žemės sklypuose, priklausančiuose ar valdomuose centrinės valdžios institucijų, yra maždaug 0,04. Remiantis bendrąja prekybos praktika, vidutinis taikomosios žemės veiklos intensyvumas siekia apie 0,25-1.

Todėl reikia atlikti numatytą naudojamų ir nenaudojamų žemės sklypų įvertinimą tam, kad būtų galima nustatyti jų plėtojimo galimybes. Ypatingą dėmesį reikėtų atkreipti į nekilnojamąjį turtą, esantį geriausiai plėtrai tinkančiose ir palankiose vietovėse.

1. Bendroji nekilnojamojo turto pajamų grąža apskaičiuojama pagal formulę: (bendroji nuoma/ turto vertė) x100%.
2. Vertės suvestinė parengta remiantis nepriklausomų nekilnojamojo turto ekspertų nuomone. Ji yra tik preliminari ir priklauso nuo tolimesnių numatytų tyrimų. Vertė nustatyta neatlikus išsamaus turto tyrimo ir nesiremia standartinėmis vertės nustatymo taisyklėmis. Nustatyta tik pastatų ir autonominių patalpų vertė. Žemės sklypai nebuvo atskirai įvertinti dėl to, kad dažniausiai turto vertę lemia ant sklypo stovintis pastatas. Siekiant atlikti turto pajamų, išlaidų ir plėtros galimybių analizę tam, kad būtų galima pateikti išsamias rekomendacijas ir strategijos gaires, patartina atlikti detalų įvertinimą.

Santrauka

Nr		Vilnius	Kaunas	Klaipėda	Total
1	Pastatų ir autonominių patalpų vertė (vienetai, kurių vertė didesnė nei 1 milijonas litų), LTLm	4.470	1.570	940	6.980
2	Pastatų ir autonominių patalpų vertė (vienetai, verti mažiau nei 1 milijonas litų), LTLm	250	150	95	495
3	Pastatų ir autonominių patalpų skaičius (vienetai, kurių vertė didesnė nei 1 milijonas litų)	770	350	220	1.340
4	Pastatų ir autonominių patalpų skaičius (vienetai, verti mažiau nei 1 milijonas litų)	3.000	2.700	1.400	7.100
5	Pastatų ir autonominių patalpų užimamas plotas (vienetai, kurių vertė didesnė nei 1 milijonas litų), milijonas kvadratinių kilometrų	2,3	1,1	0,5	3,9
6	Pastatų ir autonominių patalpų užimamas plotas (vienetai, verti mažiau nei 1 milijonas litų), milijonas kvadratinių kilometrų	0,49	0,52	0,15	1,16

Strateginiai veiklos tobulinimo uždaviniai

Svarbiausi uždaviniai, išsikelti siekiant maksimaliai padidinti Vyriausybės nekilnojamojo turto grąžą, yra šie:

- Įkurti centralizuotą nekilnojamojo turto instituciją, tvarkysiančią turto įsigyjimo ir valdymo reikalus. Institucijai turėtų vadovauti profesionalų grupė, turinti patirties finansų, nekilnojamojo turto vadybos ir plėtros bei konsultavimo srityse.
- Nustatyti nekilnojamojo turto įsigyjimo, valdymo ir perdavimo strategijas ir taisykles. Pagrindinis vykdomos politikos tikslas – nekilnojamojo turto portfelio optimizavimas naudojant tik būtiną nekilnojamąjį turtą, taip pat – maksimaliai padidinti nekilnojamojo turto pertekliaus vertę kiek įmanoma sumažinant veiklos ir nuosavybės valdymo sąnaudas bei maksimaliai padidinant pajamas.
- Centralizuotose nekilnojamojo turto valdžios institucijose įsteigti vidaus įmones, kurių tikslas būtų maksimaliai padidinti finansinę nekilnojamojo turto plėtros grąžą.

Turto vertės pasiskirstymas

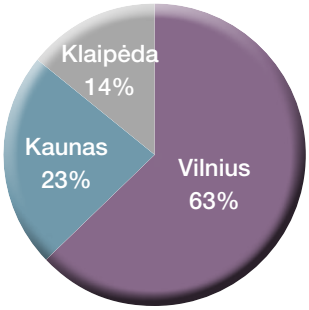

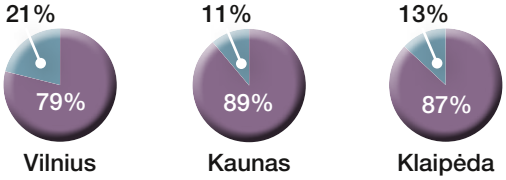

- Vienetų skaičius (turtas, kurio vertė didesnė nei 1 milijonas litų)
- Pastatų ir autonominių patalpų vertė (turtas, kurio vertė didesnė nei 1 milijonas litų)

Mlrd. Lt

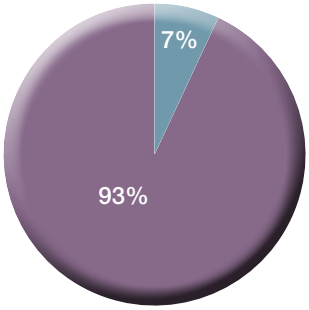

- Vienetų skaičius (turtas, kurio vertė mažesnė nei 1 milijonas litų)
- Pastatų ir autonominių patalpų vertė (turtas, kurio vertė didesnė nei 1 milijonas litų)

Miškininkystė

Miškininkystėje sukurta pridėtinė vertė siekė 477 mln. Lt 2008 m. ir tai sudarė 0,5% BVP. Miško žemės plotas ar kita sumedėjusia augmenija padengta žemė Lietuvoje siekia 2150 tūkst. ha ir užima 32,9% šalies teritorijos. Valstybė yra pagrindinė miško ir miško žemės ploto savininkė, kuriai priklauso maždaug 1 mln. ha.

Apžvalga

Bendras Lietuvos miškų plotas yra 2 mln. ha, iš kurių 0,8 mln. ha yra privatūs miškai, 1 mln. ha priklauso valstybei ir 0,2 mln. ha yra miškai, rezervuoti nuosavybės teisės atkūrimui.

Paskutiniai medynų struktūriniai pokyčiai yra teigiami, kadangi brandžių medynų ir spygliuočių (pušų ir eglių) daugėja. Kirtaviečių dydis suteikia galimybę kaupti medynų tūrį ir jį aktyviai naudoti ateityje. Grynasis bendras medynų prieaugis yra teigiamas; grynas metinis prieaugis yra maždaug dvigubai didesnis nei buvo iškirsta.

Generalinė miškų urėdija (GMU) prie Aplinkos ministerijos valdo nacionalinius miškus. GMU valdo 42 urėdijas, kurios yra skirstomos į 642 padalinius. 2009 m. vidutinis darbuotojų skaičius urėdijose nesiekė 4.000. Nors nuo 2001 m., kuomet darbuotojų skaičius siekė 6786, šis skaičius sumažėjo, vis dėlto didžioji ekonominės veiklos dalis, tokios kaip medžių kirtimas ir medienos gabenimas iš miškų yra užsakomos; 2008 m. 89,8% kirtimo ir 62,3% gabenimo darbų atliko privatus sektorius.

Pastaruosius keletą metų apvaliosios medienos gamyba buvo stabili, tuo tarpu privačiame sektoriuje įvyko daugiau pokyčių.

Per paskutinius keletą metų metinis apvaliosios medienos sunaudojimas sumažėjo ir 2008 m. siekė 4,8 mln. m³. Vartojimo sumažėjimą lėmė keletas faktorių. 2007 m. žaliavinės medienos kainos užsienio rinkose pakilo, tuo tarpu šalies verslininkai negalėjo pasiūlyti tokių pačių kainų. Dėl šios priežasties eksportas išaugo, o 2008 m. paklausa ženkliai sumažėjo tiek užsienio, tiek šalies rinkose.

Lietuva daugiau eksportuoja apvaliosios medienos nei importuoja. Dauguma produkcijos eksportuojama į Švediją, Lenkiją, Suomiją ir Latviją, tuo tarpu daugiausia importuojama iš Baltarusijos, Ukrainos ir Rusijos.

Kirtimas pagal nuosavybės kategorijas, 2004-2008

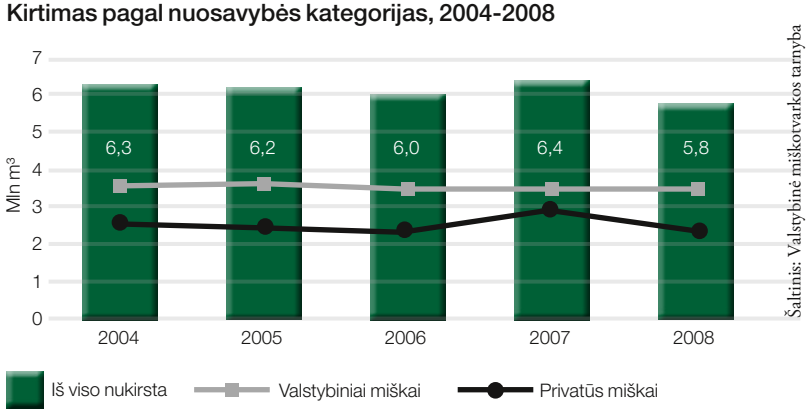

Šaltinis: Valstybinė miškotvarkos tarnyba

Apvaliosios medienos sunaudojimas, eksportas ir importas, 2004-2008

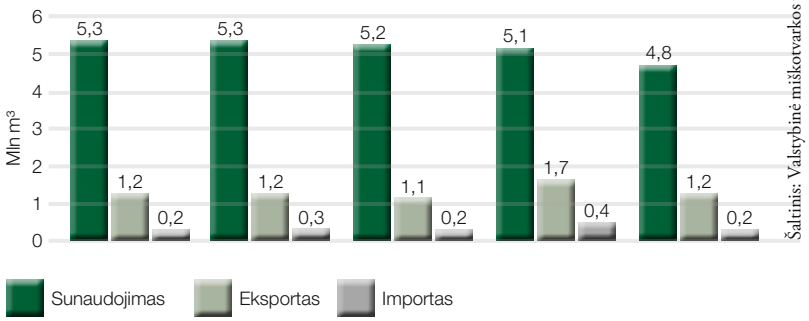

Šaltinis: Valstybinė miškotvarkos tarnyba

Miško žemės pasiskirstymas pagal nuosavybę

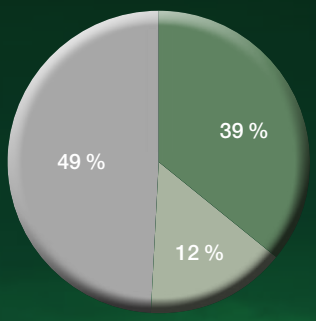

Šaltinis: Valstybinė miškotvarkos tarnyba

Iš viso – 2,048 ha,

- Privatūs miškai – 39%
- Rezervuoti nuosavybės teisės atkūrimui – 12%
- Valstybiniai miškai – 49%

Svarbiausi duomenys apie Lietuvos miškus

Miško ir kitos sumedėjusia augmenija padengtos žemės plotas, tūkstančiais ha	2150,3
Medynų plotas, tūkstančiais ha	2047,7
Medynų rezervas, milijonais m³	426,9
Medynų rezervas hektarui, m³/ha	209
Medynų tūrio augimas per metus, m³/ha	6,8
Mišku padengta teritorija procentais	32,9

Šaltinis: Statistikos departamentas

Finansinė veikla

Svarbiausi konsoliduotieji valstybės miškininkystės sektoriaus finansiniai duomenys

Svarbiausieji finansiniai duomenys	2007		2008	
	LTLm	%	LTLm	%
Grynoji apyvarta	**516**		**477**	
Apvaliosios medienos pardavimas	463	90%	422	88%
Transporto paslaugos	28	6%	31	6%
Nenukirsto miško pardavimas	3	1%	3	1%
Kita	20	4%	22	5%
Išlaidos	**424**		**462**	
Tiesioginės gamybos	128	30%	155	34%
Pardavimų	14	3%	16	3%
Administracijos	38	9%	40	9%
Personalo išlaikymo	89	21%	90	19%
Miško atkūrimo ir įveisimo	34	8%	38	8%
Transporto paslaugos	27	6%	30	6%
Kita	93	22%	94	20%
Grynosios pajamos	**91**		**16**	

Šaltinis: Valstybinė miškotvarkos tarnyba

Per pastaruosius trejus metus medienos tiesioginės gamybos apimtys valstybiniuose miškuose nekito ir siekė maždaug 3,5 mln m^3. 2008 m. grynoji valstybinės miškininkystės įmonių apyvarta siekė 477 mln. Lt, 8% mažiau nei 2007. Pardavimų sumažėjimą daugiausia lėmė mažesnė apvaliosios medienos paklausa šalies ir kaimyninių valstybių rinkose. Dėl šios priežasties vidutinės apvaliosios medienos kainos nukrito trečdaliu: apvaliosios medienos kaina tarpiniame sandėlyje sumažėjo nuo 156 Lt/m^3 2007 m. gruodį iki 106 Lt/m^3 2008 m. gruodį. Daugiausia pajamų buvo gauta iš apvaliosios medienos, o ne iš nenukirsto miško pardavimų.

Išlaidų struktūra buvo santykinai stabili 2007 m. ir 2008 m., išskyrus tiesioginės gamybos išlaidas. Vis dėlto, dėl tiesioginės gamybos kainų padidėjimo, grynasis pelnas 2008 m. siekė tik 16 mln. Lt. Tai ženklus sumažėjimas lyginant su 2007 m., kuomet grynasis pelnas buvo 91 mln. Lt.

Dabartinės ir galimos pajamos

Valstybinės miškininkystės įmonės pagal įstatymą privalo sumokėti 5% iš pajamų, gautų iš apvaliosios medienos ir nenukirsto miško pardavimų, į valstybės biudžetą. Pajamas numatyta naudoti bendriems miškų poreikiams. Be to, 2009 m. gegužę Vyriausybė įvedė papildomą 5% mokestį į valstybės biudžetą, kuris yra naudojamas bendriems biudžeto reikalams.

Nepaisant to, kad visas sektorius dirba pelningai, neatsiskaitoma už kapitalo išlaidas. Valstybė negauna atitinkamo pelno iš kapitalo, dirbančio miškininkystės sektoriuje ir šia prasme miškininkystės sektorius nekuria vertės savo savininkui.

Lyginant su Švedijos, Estijos ir Latvijos valstybiniais miškininkystės sektoriais Lietuvoje yra didelis potencialas padidinti grynąsias pajamas, gaunamas iš šio sektoriaus.

Vertinimas

Miškai yra skirstomi į keturias grupes pagal vykdomą ekonominę veiklą ir paskirtį. Pirmoji grupė apima gamtos draustinius, nacionalinius parkus ir biosferos draustinius. Jų ekonominė paskirtis yra natūralus miškų augimas, todėl kirtimas tokio tipo miškuose yra draudžiamas. Antrąją grupę sudaro ekosistemos apsaugos ir rekreaciniai miškai, kurių paskirtis yra išsaugoti ar atkurti miško ekosistemą ir išsaugoti bei sukurti rekreacinę miško aplinką. Kirsti leidžiama ribotai, daugiausia dėl sanitarinių priežasčių. Trečioji grupė apima apsauginės reikšmės miškus, tokius kaip apsauginę miško juostą nuo vėjo ar priešerozinius miškus bei kita. Kirsti leidžiama, tačiau ribotais kiekiais. Paskutinioji grupė yra komerciniai miškai; šie miškai yra skirti nuolatiniam medienos tiekimui.

Miškai, priklausantys I-II grupėms, šioje ataskaitoje neaptariami, nes valstybė iš jų negauna nuolatinių pajamų. Iš miškų, priskiriamų III-IV grupėms, gaunamos nuolatinės pajamos, todėl galima naudoti pajamas, paremtas verte bei panašų vertės sudėtinį vertinimo metodą. 830,1 tūkst. ha valstybei priklausančių komercinių miškų nurodomojo pobūdžio vertė svyruoja nuo 2.900 mln. Lt iki 3.300 mln. Lt.

Miškų plotas pagal grupę

'000 ha	2009	
Grupė	Valstybinis miškas	Visas miškų plotas
I-II	178,3	279,7
III-IV	830,1	1768,0
Iš viso	1008,5	2047,7

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Šiuo metu sektorius yra susiskaidęs ir valstybinių miškininkystės įmonių veiklos koordinavimas yra nepakankamas. Dėl šios priežasties sektorius dirba neefektyviai, neužtikrina aukštos kokybės paslaugų stambiems klientams ir reikalauja didelių finansinių išteklių jo išlaikymui. Pavyzdžiui, visos 42 valstybinės miškininkystės įmonės užsiima medienos prekyba Lietuvoje. Tai yra akivaizdus trūkumas lyginant su įprastiniu modeliu daugumoje ES šalyse, kur prekyba yra centralizuota. Centralizacija suteikia galimybę geriau nustatyti kainas koordinuojant žaliavinės medienos pasiūlą. Tai taip pat yra palankiau stambiems klientams, kurių paklausos, santykinai maža miškininkystės įmonė viena pati negali patenkinti. Be to, centralizacija gali iš pagrindų sutaupyti išlaidas, kurias dabar patiria visos 42 valstybinės miškininkystės įmonės

Nors tiesioginiai palyginimai nėra prasmingi dėl valstybių skirtumų (tokių kaip medienos paklausa, skirtingos mokesčių bazės), kai kurie palyginimai gali padėti atskleisti efektyvumo didinimo potencialą. Pavyzdžiui Švedijoje, valstybės miškų ūkinis valdymas sutelktas vienoje įmonėje – Sveaskog. Šios įmonės atsakomybėn patenka 4,3 mln. ha miško valdymas. Iš šio ploto 3,2 mln. ha yra produktyvus ūkinis miškas ir 1,1 mln. ha saugomų teritorijų miškai. Per 2008 ir 2009 metus Sveaskog uždirbtas grynasis pelnas per vieną kubinį metrą pateiktos medienos atitinkamai siekė 16 Lt ir 23 Lt. Lietuvoje šis rodiklis atitinkamai siekė 4 Lt/m3 ir 1 Lt/m3. Be to, 2009 metais vidutinis darbuotojų skaičius Sveaskog siekė 958, tuo tarpu vidutinis darbuotojų skaičius visose 42-jose urėdijose Lietuvoje siekė 3.846. T.y. Švedijoje vienam darbuotojui teko 4.488 ha miško, o Lietuvoje tik 324 ha.

Be to, šiam sektoriui trūksta skaidrumo. Dauguma ES valstybių skirsto išlaidas, kurias patiria valstybinės miškininkystės įmonės į skirtingas sąskaitas, priklausomai nuo finansuojamos veiklos. Pavyzdžiui, viešos paslaugos, iš kurių įmonės negauna pajamų, turi atskiras sąskaitas, skirtas pelno operacijoms. Lietuvoje už visas paslaugas atsiskaitoma tose pačiose sąskaitose. Dėl šios priežasties sistemai trūksta skaidrumo, o tai toliau kliudo valstybinių miškininkystės įmonių efektyvumo įvertinimui.

Reikia paruošti apskaitos metodiką, tam kad verslo veikla būtų atskirta nuo viešųjų paslaugų. Taip bus galima lengviau įvertinti sektoriaus finansinės veiklos rezultatus.

> Lyginant su Švedijos, Estijos ir Latvijos valstybiniais miškininkystės sektoriais Lietuvoje yra didelis potencialas padidinti grynąsias pajamas, gaunamas iš šio sektoriaus.

1 [Sveaskog grynąjį pelną įtraukta tik įprastos veiklos pajamos (eliminuotos pajamos iš turto pardavimo ir turto pervertinimo ir kt.).

Transportas

Transporto paslaugų, logistikos ir komunikacijos sektorius yra vienas iš dinamiškiausių sektorių Lietuvoje. Jis sudaro vis didesnę BVP dalį nuo 1995 (7,5% BVP) iki 2009, kuomet pasiekė12,5%. Lietuva yra svarbus transporto koridorius tarp Rytų ir Vakarų, todėl šalis skiria daug lėšų, siekdama išlaikyti aukštos kokybės kelių infrastruktūrą. Kadangi transporto paslaugos yra gyvybiškai svarbios šalies augimui, valstybė skiria daug lėšų šiam sektoriui ir pagrindiniams pošakiams, įskaitant geležinkelius, paštą, oro uostus ir jūrų uostą.

Apžvalga

Lietuva turi santykinai gerai išvystytą ir tankų kelių tinklą. Bendras kelių ilgis siekia 81 tūkst. km, 88% iš jų yra išgrįsti.

Lietuvoje yra svarbus geležinkelių tinklas, nors techninis geležinkelių infrastruktūros lygis yra vis dar žemiau Europos vidurkio. Dėl šios priežasties tinklo modernizacija ir vystymas yra pagrindinė išankstinė sąlyga sėkmingai integracijai į Europos geležinkelių sistemą. Jei bus įgyvendintas projektas „Rail Baltica", jis atvers duris efektyviam ir greitam krovinių ir keleivių gabenimui į Vakarų ir Šiaurės Europą, nors būtina atlikti detalią išlaidų ir pelno analizę, kad būtų nustatytos potencialios pajamos ir išlaidos, reikalingos projekto įgyvendinimui ir jo paramai ateityje.

Lietuva turi keturis oro uostus, priklausančius Lietuvos valstybei. Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostai yra civiliniai, Šiaulių oro uostas naudojamas karo tikslams.

Lietuva taip pat yra jūrų valstybė, Klaipėdos jūrų uostas yra svarbus transportavimo centras, jungiantis jūrą, geležinkelį ir magistrales iš Rytų ir Vakarų.

Didžiausios valstybei priklausančios įmonės transporto sektoriuje (2009)

Įmonė	Veikla	Grynoji apyvarta, Lt mln	Dalis
AB „Lietuvos geležinkeliai"	Geležinkelio infrastruktūros operatorius, krovinių ir keleivių gabenimo paslaugų tiekėjas	1.186	100%
AB „Lietuvos paštas"	Pašto paslaugų tiekėjas	201	100%
VĮ „Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija"	Klaipėdos jūrų uosto operatorius	143	100%
AB „Klaipėdos nafta"	Naftos ir naftos produktų terminalų operatorius Klaipėdos jūrų uoste	116	71%
VĮ „Oro navigacija"	Komunikacijų, navigacijos ir stebėsenos paslaugų tiekėjas	65	100%
VĮ „Tarptautinis Vilniaus oro uostas"	Vilniaus oro uosto operatorius	60	100%
AB „Lietuvos Jūrų Laivininkystė"	Sausų krovinių gabenimo ir laivų nuomos įmonė	59	57%
AB „Smiltynės perkėla"	Keltų paslaugų tarp Kuršių marių ir Kuršių nerijos tiekėjas	13	99%
VĮ „Transporto ir kelių tyrimo institutas"	Kelių kokybės ir eismo tyrimų, tiltų projektų, kelių tinklo vystymo planavimo ir mokymų teikėjas	8	100%
UAB „Visagino transporto centras"	Krovinių ir keleivių gabenimo paslaugų bei mašinų, sunkvežimių ir autobusų remonto paslaugų tiekėjas	7	100%

Finansinė veikla

Bendra finansinės veiklos apžvalga apima 15 svarbiausių įmonių[1], dirbančių šiame sektoriuje.

Visos pajamos ir pelningumo skirtumai 2007-2009

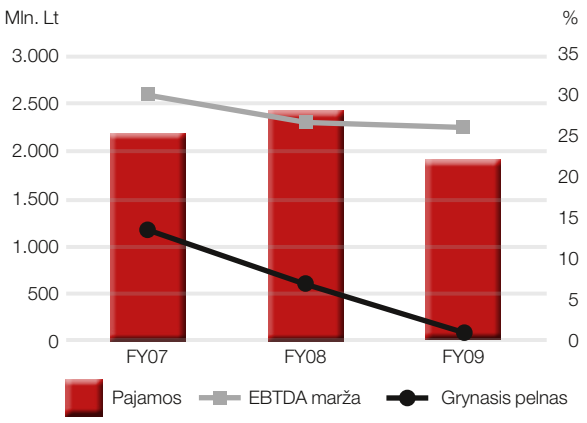

Marža, finansinė skola, turto grąža ir nuosavybės grąža, 2007-2009

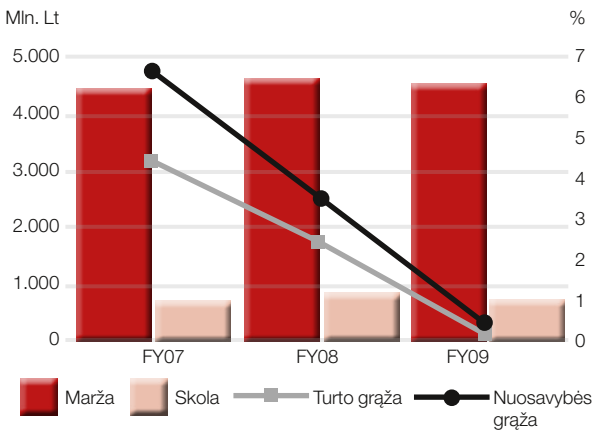

1. Lietuvos geležinkeliai, Lietuvos Paštas, Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija, Klaipėdos nafta, Oro navigacija, Tarptautinis Vilniaus oro uostas, Lietuvos Jūrų Laivininkystė, Smiltynės perkėla, Transporto ir kelių tyrimo institutas, Visagino transporto centras, Kauno oro uostas, Geležinkelių projektavimas, Tarptautinis Palangos oro uostas, Eismo sauga, Eismo mokomasis centras.

Per pastaruosius trejus metus sektorius buvo pelningas, nors pelningumo lygis nuolat mažėjo nuo 2007.

AB „Lietuvos geležinkeliai" yra šio sektoriaus svarbiausia įmonė; jos finansiniai rodikliai, tokie kaip grynoji apyvarta, EBITDA ir visas įmonės turtas sudarė atitinkamai 63%, 71% ir 58% visų finansinių sektoriaus rodiklių 2009 m. Dėl šios priežasties, viso sektoriaus finansinė veikla glaudžiai susijusi su įmonės „Lietuvos geležinkeliai" veikla.

Ateityje sektoriaus finansinė veikla bus labai susijusi su pasauliniais prekybos srautais, šalies ekonomikos atsigavimu bei svarbiausių įmonių reorganizacijos mastu bei tempu šiame sektoriuje.

Svarbiausio transporto sektoriuje valstybės valdomo komercinio naudojimo turto apžvalga

AB „Lietuvos geležinkeliai"

AB „Lietuvos geležinkeliai", geležinkelio infrastruktūros ir krovinių operatorius, taip pat keleivių gabenimo geležinkeliu įmonė, yra didžiausia transporto paslaugų įmonė Lietuvoje, kurioje dirba beveik 11 tūkstančių žmonių. Įmonė yra konglomeratas, apimantis krovos darbus, operacijas, susijusias su keleiviais, infrastruktūros statybas ir aptarnavimą, riedmenų aptarnavimą ir apsaugos paslaugas. Krovos darbai yra svarbūs apimties prasme bei gerai diversifikuoti, nepaisant to, kad pagrindinis vaidmuo yra tranzito paslaugų teikimas į bei iš NVS. Vis dėlto, operacijų, susijusių su keleiviais, apimtys bei kokybė yra prastai vystomi, todėl keleiviai rečiau renkasi kelionę geležinkeliu.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Geležinkelių infrastruktūros ir operacijų padalijimas yra būtinas siekiant suteikti valstybei galimybę tiesiogiai valdyti infrastruktūrą, tai įprastinis ES modelis. Po atskyrimo, prieiga prie infrastruktūros turi būti paremta bėgių kelio prieigos mokesčiais, nustatytais sąžiningu ir skaidriu būdu. Tai suteiktų galimybę kitiems operatoriams teikti paslaugas konkuruojant su AB „Lietuvos geležinkeliai", kas ir toliau didintų efektyvumą ir darytų potencialiai teigiamą įtaką transporto paslaugų kainų nustatymui.

Lietuvos Vyriausybė jau numatė geležinkelio infrastruktūros padalijimą į atskirą įmonę įstatymuose. Vis dėlto, restruktūrizuojant AB „Lietuvos geležinkeliai" turi būti atlikta daugiau darbų.

Padalijimą turi lydėti infrastruktūros statybos ir aptarnavimo operacijų privatizacija, nes šios veiklos dažnai priklauso nuo konkursų, todėl reikia, kad tai būtų ne valstybinė operacija. Privatizacija suteiktų galimybę pasiekti, jog visos sutartys priklausytų nuo konkursų. Be to, AB „Lietuvos geležinkeliai" turėtų pasvarstyti apie apsaugos operacijų atsisakymą, nes tai nėra esminių operacijų dalis bei tipiška valstybės veikla. Taip pat būtina apsvarstyti bent dalies riedmenų aptarnavimo operacijų privatizaciją siekiant padidinti efektyvumą (pavyzdžiui, prekinių vagonų aptarnavimą) ir konkurenciją.

Be to, atskirų įmonių įtraukimas į krovinių vežimo geležinkeliais veiklą ir keleivių gabenimą užtikrintų, kad abiejų įmonių finansinė veikla būtų visiškai matoma. Vis dėlto, tai turi būti atlikta užtikrinant taupią ir kompetentingą valdymo struktūrą.

Taip pat reikėtų apsvarstyti konkursų rengimą bent daliai operacijų, susijusių su keleiviais, tokių kaip vykstančių į darbą ar iš jo grįžtančių žmonių vežimo paslaugos. Kitose šalyse yra gausu tokios struktūros pavyzdžių, kurie padėjo sutaupyti ir padidinti kokybę, Europoje yra daug verslininkų, dirbančių su tokiomis operacijomis.

Galiausiai, AB „Lietuvos geležinkeliai" atliekamų krovos darbų finansinė veikla atrodo patraukliai, todėl šį verslą galėtų puikiai vystyti privatus sektorius, kaip tai daro transportavimo sunkvežimiais operatoriai ir ekspeditoriai. Svarbiausia valstybės veikla turėtų būti geležinkelio infrastruktūros aptarnavimas ir valdymas, naudojant pajamas, gaunamas iš infrastruktūros naudojimo mokesčių.

VĮ „Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija" (KVJUD)

KVJUD yra šiauriausio, neužšąlančio jūrų uosto, esančio rytinėje Baltijos jūros pakrantėje savininkas ir operatorius. Įplaukimo kanalo į uostą gylis yra 15 metrų, todėl uostas gali priimti didelio tonažo laivus: iki 80 000 DTW sausakrūvius laivus ir iki 150 000 DTW tanklaivius. Kasmet uoste gali būti perkrauta iki 40 mln. tonų krovinių

Krovinių valdymo apimtys Baltijos valstybių uostuose, 2009

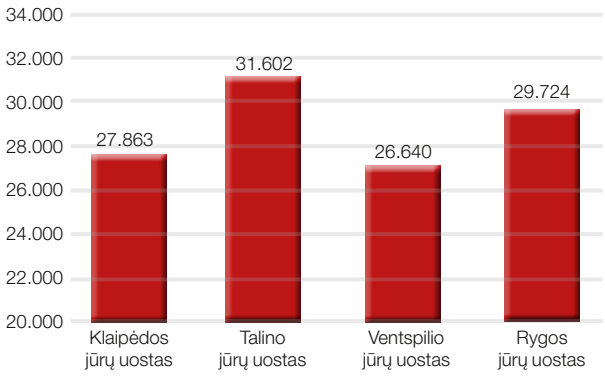

Klaipėdos uostas yra patrauklus konkurentams dėl geros sausų krovinių pozicijos ir diversifikuotų krovos darbų bei trumpesnio atstumo į/iš bet kurio uosto, esančio ne Baltijos regione.

Uosto vadovybės atsakomybė yra sutelkta ties uosto infrastruktūros aptarnavimu ir tobulinimu. Šiuo metu viena iš svarbiausių, ilgalaikių, strateginių uosto užduočių yra uosto teritorijos dugno gilinimas, kad būtų galima priimti didesnius laivus.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Kadangi Klaipėda turi nuolat palaikyti ir vystyti konkurencingą poziciją, gali būti palanku įtraukti privatų sektorių į svarbiausius ateities plėtros projektus. Reikalinga optimalaus padalijimo į infrastruktūros komponentus, kurie išliktų valstybės arba galėtų būti perduoti privačiam sektoriui, analizė.

Oro uostai

Vilniaus oro uostas yra svarbiausias įvežimo punktas gabenant oro transportu, o Kaunas tarnauja kaip kompanijos „Ryanair" centras. Šiuo metu Vilniaus oro uostui trūksta nacionalinio vežėjo, bet vadovybė imasi veiksmų, kad pritrauktų naujus maršrutus, naudojant lanksčias mokesčių struktūras ir kitus paskatinimus bei bendradarbiaujant su atvykstančiais turizmo operatoriais.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Visoje Europoje yra daug oro uosto operacijų investuotojų ir verslo vystymas yra svarbiausia veikla daugybei tokių verslininkų. Dėl šios priežasties šie investuotojai gali pritraukti daugiau vežėjų ir įdiegti naujus maršrutus. Kadangi nacionalinio vežėjo atkūrimas neįeina į valstybės darbotvarkę (nes infrastruktūros aprūpinimas yra tinkamesnė veikla), gerai struktūriškai apibrėžta oro uostų privatizacija gali atgaivinti gabenimo oro transportu sektorių.

AB „Lietuvos paštas"

AB „Lietuvos paštas", dirbanti pagal Pašto įstatymą, yra trečias didžiausias darbdavys Lietuvoje. 2009 m. bendrovėje dirbo beveik 8000 žmonių. Visoje Lietuvoje yra beveik 810 klientų aptarnavimo skyrių, dauguma iš jų yra kaimo vietovėse. Pagal įstatymą AB „Lietuvos Paštas" privalo turėti savo filialą per 3 km nuo kliento miestuose ir per 8 km kaimo vietovėse.

Dauguma pašto veiklų Lietuvoje yra liberalizuotos, AB „Lietuvos paštas" turi išskirtinę teisę dirbti tik pašto iki 50 g rinkoje. Dėl kitų veiklų liberalizavimo, atsirado daug naujų įmonių, kurios užėmė dalį bendrovės „Lietuvos Paštas" rinkos. Tikimasi, kad po visiškos liberalizacijos, kuri, kaip planuojama, įvyks 2013 m., darbo aplinka taps dar konkurencingesnė ir įmonė tikriausiai nesugebės išlaikyti esamą struktūrą. Taigi, šiandien AB „Lietuvos paštas" turi priimti skubius sprendimus ir imtis veiksmų, kad padidintų efektyvumą ir konkurencingumą.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Atitinkamų užsienio bendrovių palyginimas rodo, jog yra didelis potencialas tobulinti darbo efektyvumą. Vis dėlto, dabartinėje situacijoje AB „Lietuvos paštas" privatizacija yra neįmanoma dėl silpnos įmonės finansinės veiklos. Strateginiame AB „Lietuvos paštas" plane turėtų būti numatyti pokyčiai įstatymuose ir esminė įmonės reorganizacija.

AB „Klaipėdos nafta"

AB „Klaipėdos nafta" dirba su naftos produktų ir žaliavinės naftos eksportu ir importu. Į bendrovės veiklą įeina žaliavinės naftos ir naftos produktų perkrovimas, laikinas naftos produktų sandėliavimas, cheminių priedų įpurškimas į naftos produktus, degalų ir vandens tiekimas laivams ir tanklaivių švartavimosi paslaugų teikimas.

AB „Klaipėdos nafta" teikia alternatyvią importo galimybę Lietuvos energijos poreikiams ir yra svarbus strateginis turtas.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

AB „Klaipėdos nafta" yra pelninga įmonė, kuri gali mokėti gerus dividendus. Įmonės akcijų skaičiaus vertybinių akcijų biržoje didinimas pagerintų akcijų likvidumą ir padidintų jų vertę.

AB „Lietuvos jūrų laivininkystė"

AB „Lietuvos jūrų laivininkystė" (LJL) dirba su krovinių transportavimu ir laivų nuoma. Įmonė turi ir dirba su 11 skirtingų tipų laivais, kuriais gabena įvairius krovinius, įskaitant biralinius krovinius, medieną, bendro pobūdžio krovinius ir konteinerius.

Darbinė ir finansinė įmonės veikla yra menka. Nuo 2007 m. įmonės veikla yra nuostolinga. Dėl menkų operacijų įmonė yra priversta parduoti savo pagrindinį turtą – laivus tam, kad padengtų likvidumo poreikius.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Įmonės veikla gali nutrūkti, jei niekas nesikeis. LJL reikalingas nuodugnus patikrinimas, kad surastų įmonei tinkamiausią sprendimą. Įmonės privatizacija ar viso laivyno pardavimas yra viena iš galimybių.

Kita

Valstybės valdomos įmonės, kurios nepriskiriamos atskirai nagrinėtiems sektoriams (energetikos, nekilnojamojo turto, miškininkystės, transporto), yra įvairių rūšių įmonės, vykdančios įvairias funkcijas: kelių valdymą, profesionalias paslaugas (ekspertizės paslaugas, kokybės vertinimą, remontą, monetų kalybą, ginklų gamyklą, prabavimą ir kita), leidybą ir informaciją, sveikatos apsaugą ir vaistines, bankininkystę ir draudimo fondus, licencijavimą, mokslinius tyrinėjimus ir eksperimentinę veiklą ir kita. Nagrinėjamas įmones valdo valstybė. Vis dėlto, remiantis geriausia tarptautine valstybės įmonių valdymo praktika, dauguma šių įmonių gali ir turėtų dirbti komerciniu pagrindu ir gali priklausyti privačiam sektoriui. Taigi, net jei įmones valdo valstybė, atitinkamos funkcijos turi būti laisvai reguliuojamos pačios rinkos ir reikėtų vengti dirbtinio aukščiau minėtų paslaugų pasiūlos didinimo (pvz. per valstybės subsidijas) tam, kad būtų išvengta nesąžiningo privataus verslo išstūmimo iš rinkos.

Apžvalga

Kito sektoriaus apibendrintas aktyvių įmonių veiklos sričių sąrašas ir esminiai finansiniai duomenys (mln. Lt) yra pateikti žemiau esančioje lentelėje:

Kito sektoriaus aktyvus, valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas (2009)

Pramonės šaka / Pošakis	Įmonių skaičius	Darbuotojų skaičius 2009 m.	Grynoji apyvarta 2009 m., mln. Lt	Bendrasturtas 2009 m., mln. Lt	Vidutinis įmonės EBITDA rodiklis 2009 m., mln. Lt
Kelių valdymo įmonės	11	3.635	218,4	6.384,5	2,8
Profesionalios paslaugos (ekspertizės paslaugos, kokybės vertinimas, remontas, monetų kalyba, ginklų gamykla, prabavimas, kitos valstybinio lygio funkcijos ir paslaugos)	6	788	125,9	237,4	4,1
Leidyba ir informacija	5	482	73,2	170,8	5,0
Sveikatos apsauga ir vaistinės	10	479	22,6	29,8	- 0,0
Bankininkystė ir draudimo fondai	2	109	19,9	1.485,8	-15,0
Licencijavimas ir leidimų išdavimas	4	374	19,8	18,4	0,5
Mokslo ir mokslinių tyrinėjimų bei eksperimentinės veiklos institutai	3	194	16,7	33,6	2,4
Agro ir gyvulių veisimo centrai (įskaitant žirgynus, agrolaboratorijas ir kita)	11	257	14,4	34,0	0,5
Metrologijos centrai	5	215	9,3	15,6	0,2
Laisvalaikio ir sporto centrai	1	27	6,9	32,5	1,5
Turto valdymo fondai	2	112	5,7	29,3	-1,2
Statyba ir projektavimas	1	75	4,0	3,7	0,5
Švietimo centrai	3	61	3,3	3,6	0,2
Registracijos biurai	1	221	2,4	12,1	4,3
Kita [1]	14	2.654	608,2	534,2	3,5

[1] Įskaitant AB „Rokiškio sūris", 1786 darbuotojai, 560 mln Lt grynoji apyvarta 2009 m., 348 mln. Lt bendras turtas 2009 m.

Finansinė veikla

- Iš 246 valstybės valdomų įmonių, priklausančios kitam sektoriui sudaro 50%; tačiau jos sudaro tik mažą viso turto, grynosios apyvartos ir darbuotojų dalį (atitinkamai 28%, 14%, 21% suminio visų VVĮ turto, grynosios apyvartos ir darbuotojų). Dvidešimt aštuonios įmonės yra likviduojamos, atliekamos bankroto procedūros ar nutraukė savo veiklą, trys įmonės yra reorganizuojamos ar restruktūrizuojamos.
- Pagrindinės paskutinių trejų finansinių metų grynosios apyvartos, EBITDA ir bendrojo pelno maržų bei nuosavo kapitalo, skolos pokyčių, turto grąžos ir nuosavo kapitalo grąžos tendencijos yra pateiktos žemiau esančiose diagramose.

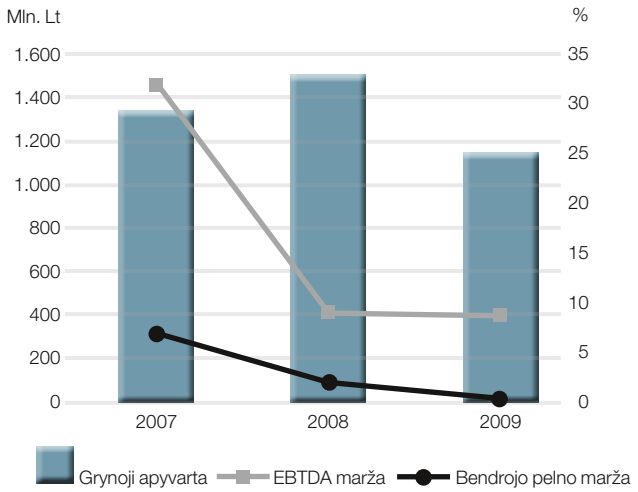

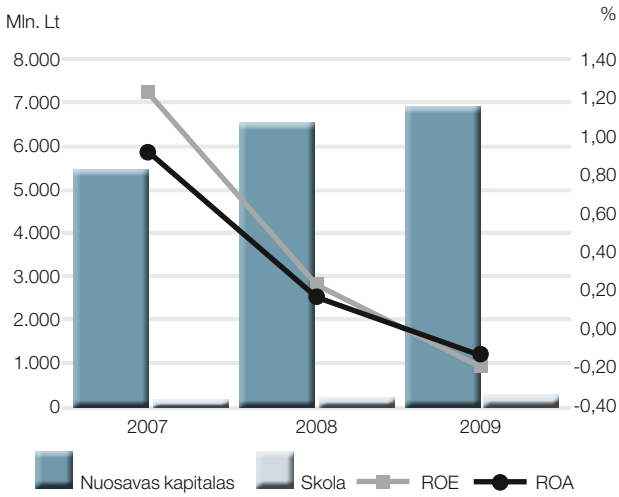

Beveik visi svarbiausi finansiniai rodikliai rodo neigiamas tendencijas.

Daugiausia tai – ekonominio nuosmukio atspindys, dėl kurio pajamos sumažėjo nuo1.509 mln Lt 2008 m. iki 1.150 mln Lt 2009 m., t.y. 24% nuosmukis ir beveik nulinė bendrojo pelno marža.

EBITDA marža taip pat sumažėjo nuo vidutinio 32% lygio 2007 m. iki maždaug 9% 2008 m. ir 2009 m. Dauguma nagrinėtų įmonių 100% priklauso valstybei, išskyrus keletą įmonių, kur valstybei priklauso tik mažumos akcijų paketas (pvz. AB „Rokiškio sūris" – 0,02%, UAB „Teniso pasaulis" – 0,003%).

Svarbiausio sektoriaus valstybės valdomo komercinio naudojimo turto apžvalga

Tolimesnei analizei buvo pasirinkti šie pagrindiniai pošakiai:

- Kelių valdymo įmonės
- Profesionalios paslaugos (įskaitant ekspertizės paslaugas, kokybės vertinimą, remontą, monetų kalybą, ginklų gamyklą, prabavimą, kitas valstybinio lygio funkcijas ir paslaugas)
- Leidyba ir informacija
- Vaistinės

Kelių valdymo įmonės

Lietuvoje yra 11 VVĮ, kurios valdo kelius. Visos įmonės 100% priklauso valstybei.

Šios įmonės ne tik valdo ir tvarko Lietuvos kelius, bet ir stato kelius ir tiltus, atlieka žemės darbus, žymi ir projektuoja kelius. Kelių valdymo apyvarta sudaro didžiąją visos šių įmonių apyvartos dalį.

Vidutinė grynoji įmonių apyvarta siekia beveik 20 mln. Lt (nuo minimalaus Telšių regiono 11 mln Lt iki daugiau nei 31 mln Lt Šiaulių regiono lygio). Visos įmonės turi teigiamą EBITDA (vidutinis lygis – 2,4 mln. Lt), išskyrus Marijampolės regioną, kurio lygis nukrito žemiau 0,5 mln. Lt (neigiamo) lygio.

Nors visos įmonės Lietuvoje telkia savo veiklą pagal regioną, jos yra lygiavertės tiek šalies, tiek užsienio rinkose. Be to, esminis rinkos vystymasis ir augimo potencialas yra pirmiausia matomas konkuruojant su artimiausiomis užsienio rinkomis (Lenkija, Latvija, Baltarusija ir Rusija).

Profesionalios paslaugos

Profesionalių paslaugų pošakyje yra 6 įmonės, įskaitant ekspertizės paslaugas, kokybės vertinimą, remontą, monetų kalybą, ginklų gamyklą, prabavimą ir kitas valstybinio lygio funkcijas bei paslaugas Lietuvoje. Valstybei priklauso daugiau nei 50% visų šių įmonių.

Vidutinė grynoji įmonių apyvarta šiame sektoriuje siekia 21 mln. Lt (nuo minimalaus lygio – 3,5 mln. Lt (AB „Informacinio verslo paslaugų įmonė", kuri apdoroja ekonominę informaciją) iki daugiau nei 60 mln. Lt (VĮ „Regitra")) 2009 m.

Beveik visos įmonės turi teigiamą EBITDA (vidutinis įmonės lygis siekia 4 mln. Lt), išskyrus UAB „Toksika", kuri užsiima pavojingų atliekų tvarkymu, jos lygis nukrito žemiau 0,7 mln Lt (neigiamo) lygio 2009 m.

Šių įmonių veiklą intensyviai reguliuoja valstybė. Dėl šios priežasties rinkoje beveik nėra konkurencijos. Sumažinus reguliavimą ir suteikus šioms įmonėms laisvas rinkos sąlygas, būtų sukurta aplinka, kurios dėka padidėtų paslaugų efektyvumas (įskaitant išlaidų efektyvumą ir paslaugų kokybę).

Leidyba ir informacija

Leidybos ir informacijos paslaugų pošakiui priklauso penkios įmonės, įskaitant AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras", kuris užsiima telekomunikacijų ir interneto paslaugomis, keletas leidyklų ir žurnalų. Visos įmonės 100% priklauso valstybei.

Daugiau nei 90% leidybos ir informacijos pošakio grynosios apyvartos sukuria AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras" (68 mln. Lt 2009). Informacija 2009 m. nebuvo pateikta apie tris leidyklas.

Remiantis kitų valstybių patirtimi, nėra svarių priežasčių, dėl kurių valstybei reikėtų griežtai reguliuoti šių paslaugų teikimą ar valdyti jas teikiančias įmones.

Sveikatos apsauga ir vaistinės

Sveikatos apsaugos ir vaistinių pošakiui priklauso devynios įmonės, įskaitant keturias vaistines (valdomas valstybės) ir penkis sveikatos priežiūros centrus.

Vidutinė grynoji vaistinių apyvarta siekia 3,7 mln. Lt. EBITDA smarkiai kinta (nuo minimalaus – 0,5 mln. (neigiamo) lygio iki daugiau nei 0,1 mln. Lt lygio) 2009 m.

Valstybės valdomoms vaistinėms būdingas sąlyginai didelis turimo nekilnojamojo turto ir kito turto lygis (vidutinis turto lygis siekia 5 mln. Lt). Taigi, šiose įmonėse yra didelis turto ir veiklos valdymo tobulinimo potencialas.

Kadangi Lietuvoje vaistinių verslas veikia rinkos sąlygomis, nėra svarių priežasčių, kodėl valstybė turėtų valdyti šias įmones. Vaistinių vietos, t.y. turimas nekilnojamasis turtas ir jame vykdoma veikla, gali dominti ir privačius investuotojus.

Kiti pošakiai ir/ar atskiros įmonės neišsiskiria savo veiklos rodikliais ir/ar valdomo turto struktūra.

Strateginiai veiklos tobulinimo ir didžiausios vertės užtikrinimo aspektai

Kadangi dauguma aukščiau minėtų pošakių ir įmonių vis dar yra valdomos valstybės ir geriausia valdymo praktika dar neįdiegta, šį sektorių galima patobulinti įvairiomis priemonėmis. Tokiomis kaip į rezultatą orientuoto valdymo principų taikymas (pvz. subalansuoto vertinimo lentelės, bendras kokybės valdymas ir kita), į rezultatą orientuotų pagrindinių veiklos rodiklių taikymas, vykdomų funkcijų standartizacija, o taip pat, kur taikytina, šių funkcijų centralizacija.

Vertės didinimas taip pat gali būti pasiektas įmonių investicijomis į organizacines struktūras ir valdymą, atskaitomybę, planavimo ir stebėsenos principus, tobulinimo procesus, o taip pat diegiant automatizuotas informacines sistemas, pagrįstas valdymo įrankiais.

Dauguma įmonių, šioje apžvalgoje priskirtų kitam sektoriui, gali dominti privačius, tiek strateginius, tiek finansinius, investuotojus.

> ... įvairių rūšių įmonės, vykdančios įvairias funkcijas: kelių valdymą, profesionalias paslaugas (ekspertizės paslaugas, kokybės vertinimą, remontą, monetų kalybą, ginklų gamyklą, prabavimą ir kita), leidybą ir informaciją, sveikatos apsaugą ir vaistines, bankininkystę ir draudimo fondus, licencijavimą, mokslinius tyrinėjimus ir eksperimentinę veiklą ir kita.

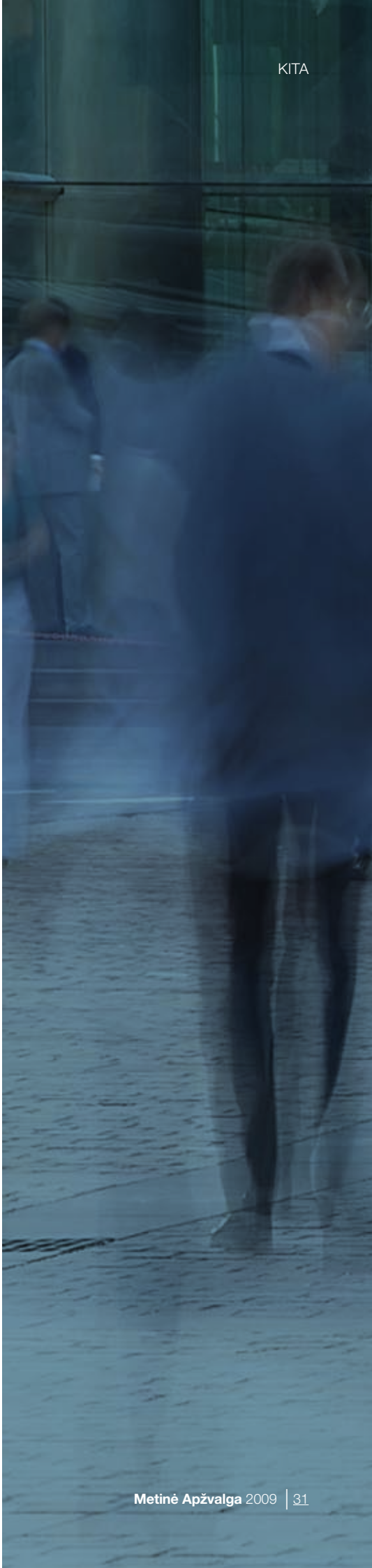

Skaidrumo politika

Lietuvos Respublikos Vyriausybė yra didžiausia komercinio naudojimo turto Lietuvoje savininkė. Šis turtas turi svarbią tautai materialinę vertę, galiausiai jis yra bendra Lietuvos žmonių nuosavybė, apie kurią turi būti atvirai ir profesionaliai informuojama.

Valdydama šį turtą Lietuvos Respublikos Vyriausybė sieks atvirumo, bus aktyvi nuosavybės teisių įgyvendintoja ir užtikrins gerą tvarką. Bendrasis komercinio naudojimo turto valdymo tikslas – vertės kūrimas.

Ataskaitos pilnai atskleis valstybės valdomo komercinio naudojimo turto valdymą ir sudarys pagrindą nuolat vertinti įmonių veiklą, nusibrėžtus tikslus ir uždavinius. Lietuvos Respublikos Vyriausybė įvertins, ar ataskaitos atitinka valstybės turto išorinio vertinimo ataskaitų gaires, ir tai pateiks Lietuvos Respublikos Vyriausybės metinėje ataskaitoje.

Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašas

I. Bendrosios nuostatos

1. Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo (toliau – Skaidrumo gairės) paskirtis – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą, atsakingumą Lietuvos visuomenei, patrauklumą investuotojams, galimiems verslo partneriams, taip pat sudaryti sąlygas diegti pasaulyje pripažintus gero valdymo principus valstybės valdomose įmonėse – rengti ir skelbti išsamią ir operatyvią informaciją apie valstybės valdomų įmonių veiklą ir jos rezultatus.
2. Lietuvos Respublika – svarbi akcinių bendrovių ar uždarųjų akcinių bendrovių akcininkė ir valstybės įmonių savininkė Lietuvoje. Valstybės valdymo institucijos (paprastai – ministerijos) įgyvendina valstybės, kaip valstybės įmonės savininkės, teises ir pareigas daugiau kaip 100 valstybės įmonių, taip pat įgyvendina valstybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises daugiau kaip 200 bendrovių, iš kurių beveik dešimtadalio – vienintelė akcininkė, kitų – viena iš akcininkų. Reguliuojamoje rinkoje prekiaujama 8 akcinių bendrovių akcijomis. Valstybės valdomų įmonių yra įvairiose šaliai svarbiose ūkio šakose: energetikos, ryšių, transporto ir kitose. Jos sukuria svarią ekonominę vertę ir turi didelę reikšmę visos šalies ekonominei raidai, socialinės ir užimtumo politikos įgyvendinimui. Be to, jos – visos valstybės, t.y. visų Lietuvos mokesčių mokėtojų, turtas. Atsižvelgdama į tai, valstybė (jai atstovaujančios institucijos) turi būti aktyvi ir profesionali savininkė, siekti gerinti valstybės valdomų įmonių valdymą.
3. Vienas iš svarbių Lietuvos Respublikos Vyriausybės tikslų – didinti valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir imtis priemonių gero valdymo principams jose įdiegti. Šių įmonių valdymas turi būti pagrįstas atvirumo, aktyvaus dalyvavimo valdant kapitalą ir gero valdymo principais. Jos turi kurti vertę. Be to, valstybės valdomoms įmonėms neturi būti kuriamos išskirtinės sąlygos. Jau šiuo metu jos vadovaujasi tais pačiais įstatymais kaip visos kitos įmonės, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu. Valstybės valdomoms bendrovėms taikomas Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymas, Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymas. Skaidrumo gairėse nustatyti papildomi (be nustatytųjų įstatymuose) reikalavimai, kurie didintų valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumą ir atsakingumą Lietuvos mokesčių mokėtojams, investuotojų pasitikėjimą jomis, padėtų pritraukti vietos ir užsienio investicijų.

II. Pagrindinės sąvokos

4. Skaidrumo gairėse vartojamos sąvokos: **Bendrovių valdymo kodeksas** – „NASDAQ OMX Vilnius“ listinguojamų bendrovių valdymo kodeksas. **Koordinuojanti institucija** – Lietuvos Respublikos Vyriausybės paskirta institucija, atsakinga už valstybės įmonių, akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė, gero valdymo politikos formavimą ir įgyvendinimo koordinavimą. **Valstybei atstovaujanti institucija** – valstybės įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinanti Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota valstybės valdymo institucija; valstybei nuosavybės teise priklausančių akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių akcijų suteikiamas turtines ir neturtines teises įgyvendinanti valstybės institucija, įstaiga, valstybės įmonė Valstybės turto fondas ar kitas juridinis asmuo, kuriems teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka šios akcijos perduotos patikėjimo teise valdyti, naudoti ir jomis disponuoti. **Valstybės valdoma įmonė** – ūkinę komercinę veiklą vykdanti valstybės įmonė, akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kurioje valstybei nuosavybės teise priklauso akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime. Jeigu Skaidrumo gairių nuostatos skirtos valstybės valdomoms įmonėms – akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms, vartojama sąvoka „valstybės valdomos bendrovės“.
5. Kitos Skaidrumo gairėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybės įmonių įstatyme, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme ir kituose įstatymuose.

> Valstybės valdomam komercinio naudojimo turtui taikomi ataskaitų ir audito reikalavimai atitiks tarptautinius standartus ir bus ne mažesni nei biržoje kotiruojamoms bendrovėms.

III. Skaidrumo gairių taikymas

6. Skaidrumo gairėmis turi vadovautis visos valstybės valdomos įmonės, nesvarbu, kokio jos dydžio (kapitalo dydis, pardavimo ir (ar) paslaugų apimtis, darbuotojų skaičius), kokia jų veiklos sritis ar koks teisinis statusas.
7. Jeigu valstybė yra viena iš akcinės bendrovės ar uždarosios akcinės bendrovės akcininkų, valstybei atstovaujanti institucija glaudžiai bendradarbiauja su kitais šios bendrovės akcininkais ir siekia, kad būtų įgyvendinamos Skaidrumo gairės.
8. Skaidrumo gairių IV–VIII skyrių nuostatos – rekomendacinės ir taikomos pagal principą „laikykis arba paaiškink“. Nukrypti nuo Skaidrumo gairių nuostatų ar jų nesilaikyti galima tik nurodžius priežastis, dėl kurių tai būtina (tikslinga).
9. Kad valstybės valdomos bendrovės akcijomis neprekiaujama reguliuojamoje rinkoje, neturėtų būti pateisinama priežastis, dėl kurios nesilaikoma Skaidrumo gairių ir Bendrovių valdymo kodekso nuostatų, nebent jos būtų susijusios su akcijų prekyba reguliuojamoje rinkoje.
10. Kad valstybės valdoma įmonė yra valstybės įmonė, neturėtų būti pateisinama priežastis, dėl kurios nesilaikoma Skaidrumo gairių ir Bendrovių valdymo kodekso nuostatų, nebent jas galima taikyti tik akcinėms bendrovėms ar uždarosioms akcinėms bendrovėms.

IV. Informacijos atskleidimas

11. Valstybės valdoma įmonė vadovaujasi Bendrovių valdymo kodekso nuostatomis dėl informacijos atskleidimo, išdėstytomis šio kodekso X principe („Informacijos atskleidimas“), kitomis Bendrovių valdymo kodekse nurodytus principus detalizuojančiomis nuostatomis, susijusiomis su informacijos viešu atskleidimu.
12. Valstybės valdoma įmonė viešai skelbia valstybei atstovaujančios institucijos nustatytus įmonės tikslus ir užduotis, finansinius ir kitus veiklos rezultatus, esamą darbuotojų skaičių, metinį darbo užmokesčio fondą, valstybės valdomos įmonės vadovų ir jų pavaduotojų mėnesinę algą, finansiniais metais įvykdytus, vykdomus ir planuojamus pirkimus ir investicijas.
13. Valstybės valdomos įmonės atskleidžiama informacija, įskaitant rengiamus metinius pranešimus ir šešių mėnesių tarpinius pranešimus, veiklos ataskaitas ir tarpines šešių mėnesių veiklos ataskaitas, objektyviai atspindi valstybės valdomos įmonės veiklos pobūdį, esamas ir tolesnes įmonės veiklos kryptis, uždavinius ir tikslus, veiklos rezultatus ir laimėjimus.
14. Informacija apie valstybės valdomą įmonę pasiekiama visuomenei (skelbiama įmonės interneto svetainėje, o jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, – valstybei atstovaujančios institucijos interneto svetainėje).

> Kas ketvirtį bus skelbiamos ataskaitos apie Valstybės valdomas įmones.

V . Bendrovės metinio pranešimo ir šešių mėnesių tarpinio pranešimo turinys

15. Valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime, be įstatymų nustatytų akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių metinių pranešimų privalomų turinio reikalavimų, nurodoma (pateikiama):
    - 15.1. informacija ir ataskaitos, kurias pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą ir Bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime turi atskleisti akcinės bendrovės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje;
    - 15.2. bendrovės veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai), galimybės ir grėsmės;
    - 15.3. bendrovės veiklos rezultatų atitiktis bendrovės veiklos tikslams;
    - 15.4. dividendų politika;
    - 15.5. finansinių metų įvykiai, turintys esminės reikšmės bendrovės veiklai;
    - 15.6. bendrovės teikiamos paslaugos ar gaminama produkcija (paslaugų (produkcijos) rinkos, konkurentai);
    - 15.7. bendrovės klientai ir pagrindinės jų grupės (grupuojama pagal prekių (paslaugų) grupes, rinkas ir panašiai);
    - 15.8. bendrovės investicijos į ilgalaikį turtą per finansinius metus, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;
    - 15.9. bendras bendrovės metinis darbo užmokesčio fondas, apibendrintos vidutinės mėnesinės algos pagal einamas pareigas ir padalinius;
    - 15.10. bendrovės vykdomos socialinės iniciatyvos ir politika;
    - 15.11. informacija apie Skaidrumo gairių IV–VIII skyrių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip jos įgyvendinamos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl.
16. Valstybės valdomos bendrovės rengia šešių mėnesių tarpinį pranešimą.
17. Valstybės valdomos bendrovės šešių mėnesių tarpiniame pranešime pateikiama informacija, kuri atskleidžiama valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime. Ši informacija gali būti trumpinama – nurodomi esminiai paskutiniame valstybės valdomos bendrovės metiniame pranešime pateiktos informacijos pokyčiai.
18. Skaidrumo gairių 15.1–15.11 punktuose nurodyta informacija, kur įmanoma, nurodoma kiekybiniais parametrais (pavyzdžiui, gaminamos produkcijos pardavimo apimtis vienetais, litais ir panašiai).

VI. Valstybės įmonės veiklos ataskaitos ir šešių mėnesių tarpinės veiklos ataskaitos turinys

19. Valstybės įmonės veiklos ataskaitoje, be įstatymų nustatytų valstybės įmonių veiklos ataskaitų privalomų turinio reikalavimų, nurodoma (pateikiama):
    - 19.1. informacija ir ataskaitos, kurias pagal Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą ir Bendrovių valdymo kodeksą savo metiniame pranešime turi atskleisti akcinės bendrovės, kurių vertybiniais popieriais prekiaujama reguliuojamoje rinkoje, išskyrus informaciją, kuri pagal turinį ir pobūdį negalima valstybės įmonių atveju (pavyzdžiui, informacija apie reikšmingus tiesiogiai ar netiesiogiai valdomus akcijų paketus, akcininkus, balsavimo teisių apribojimus ir panašiai);
    - 19.2. įmonės veiklos strategija ir tikslai (finansiniai ir nefinansiniai), galimybės ir grėsmės;
    - 19.3. įmonės veiklos rezultatų atitiktis įmonės veiklos tikslams;
    - 19.4. įmonės teikiamos paslaugos ar gaminama produkcija (paslaugų (produkcijos) rinkos, konkurentai);
    - 19.5. įmonės klientai ir pagrindinės jų grupės (grupuojama pagal prekių (paslaugų) grupes, rinkas ir panašiai);
    - 19.6. įmonės investicijos per finansinius metus, didžiausi vykdomi ar planuojami investicijų projektai;
    - 19.7. įmonės tyrimų ir plėtros veikla;
    - 19.8. bendras įmonės metinis darbo užmokesčio fondas, apibendrintos vidutinės mėnesinės algos pagal einamas pareigas ir padalinius;
    - 19.9. esminės reikšmės įmonės veiklai turintys įvykiai pasibaigus finansiniams metams;
    - 19.10 įmonės vykdomos socialinės ir aplinkosaugos iniciatyvos ir politika;
    - 19.11. informacija apie Skaidrumo gairių IV–VIII skyrių nuostatų laikymąsi: nurodoma, kaip įgyvendinamos šios nuostatos, kokių nuostatų nesilaikoma ir kodėl.
20. Valstybės įmonės rengia šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą.
21. Valstybės įmonės šešių mėnesių tarpinėje veiklos ataskaitoje pateikiama informacija, kuri atskleidžiama valstybės įmonės veiklos ataskaitoje. Ši informacija gali būti trumpinama – nurodomi esminiai paskutinėje valstybės įmonės veiklos ataskaitoje pateiktos informacijos pokyčiai.
22. Skaidrumo gairių 19.1–19.11 punktuose nurodyta informacija, kur įmanoma, nurodoma kiekybiniais parametrais, pavyzdžiui, gaminamos produkcijos pardavimo apimtis vienetais, litais ir panašiai.

VII . Apskaitos tvarkymas ir finansinių ataskaitų rinkiniai

23. Valstybės valdomos įmonės apskaitą tvarko pagal tarptautinius apskaitos standartus.
24. Valstybės valdoma įmonė rengia tarpinius (3, 6, 9 ir 12 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinius.
25. Valstybės valdomų įmonių metinių finansinių ataskaitų rinkinių auditas atliekamas pagal tarptautinius audito standartus.

VIII. Pranešimų, veiklos ataskaitų ir finansinių ataskaitų rinkinių pateikimas

26. Valstybės valdoma bendrovė metinį pranešimą, šešių mėnesių tarpinį pranešimą, finansinių ataskaitų rinkinius ir nepriklausomo auditoriaus išvadas, valstybės įmonės veiklos ataskaitą, šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą, finansinių ataskaitų rinkinius ir nepriklausomo auditoriaus išvadas skelbia viešai savo interneto svetainėje:
    - 26.1. teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintus metinį pranešimą, veiklos ataskaitą, metinių finansinių ataskaitų rinkinį, taip pat nepriklausomo auditoriaus išvadą – ne vėliau kaip kovo 31 d.;
    - 26.2. tarpinių (3 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip balandžio 30 d.;
    - 26.3. šešių mėnesių tarpinį pranešimą, šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą ir tarpinių (6 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip rugpjūčio 15 d.;
    - 26.4. tarpinių (9 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip spalio 30 d.;
    - 26.5. tarpinių (12 mėnesių) finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip vasario 15 dieną.
27. Skaidrumo gairių 26 punkte nurodyti dokumentai valstybės valdomos įmonės interneto svetainėje pateikiami PDF formatu, sudaromos techninės galimybės juos išsispausdinti. Jeigu valstybės valdoma įmonė neturi savo interneto svetainės, šie dokumentai skelbiami valstybei atstovaujančios institucijos interneto svetainėje.
28. Valstybės valdoma bendrovė metinį pranešimą, šešių mėnesių tarpinį pranešimą, finansinių ataskaitų rinkinius ir nepriklausomo auditoriaus išvadą, valstybės įmonė šešių mėnesių tarpinę veiklos ataskaitą, tarpinius finansinių ataskaitų rinkinius pateikia valstybei atstovaujančiai institucijai Skaidrumo gairių 26.1–26.5 punktuose nustatytu laiku.

IX. Apibendrinančių ataskaitų rengimas

29. Valstybei atstovaujanti institucija Skaidrumo gairių 26 punkte nurodytus dokumentus pateikia koordinuojančiai institucijai per 3 darbo dienas nuo atitinkamų dokumentų viešo paskelbimo, tačiau ne vėliau kaip kitą darbo dieną po to, kai pasibaigia Skaidrumo gairių 26.1–26.5 punktuose nurodyti terminai.
30. Koordinuojanti institucija:
    - 30.1. vertina ir apibendrina valstybės valdomų įmonių, kitų akcinių bendrovių ir uždarųjų akcinių bendrovių, kurių akcininkė yra valstybė, atskleidžiamos informacijos, metinių pranešimų, veiklos ataskaitų, veiksmų pateikiant metinius pranešimus ir (ar) veiklos ataskaitas, finansinių ataskaitų rinkinius atitinkamoms institucijoms ir skelbiant viešai atitiktį Skaidrumo gairių nuostatoms;
    - 30.2. pateikia tai atspindinčią apibendrintą informaciją, savo išvadas ir pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei;
    - 30.3. rengia apibendrinančias metines ir tarpines (3, 6, 9 ir 12 mėnesių) ataskaitas apie valstybės valdomas įmones.
31. Koordinuojanti institucija apibendrinančias ataskaitas apie valstybės valdomas įmones rengia, skelbia viešai savo interneto svetainėje ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei:
    - 31.1. metinę ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip balandžio 30 d.;
    - 31.2. tarpinę (3 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip gegužės 21 d.;
    - 31.3. tarpinę (6 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip rugsėjo 15 d.;
    - 31.4. tarpinę (9 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip lapkričio 21 d.;
    - 31.5. tarpinę (12 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – ne vėliau kaip kovo 15 dieną.

X. Baigiamosios nuostatos

32. Informacija apie Skaidrumo gairių laikymąsi skelbiama koordinuojančios institucijos rengiamose apibendrinančiose metinėje ir tarpinėse ataskaitose apie valstybės valdomas įmones.
33. Koordinuojanti institucija apibendrinančias metines ir tarpines ataskaitas apie valstybės valdomas įmones rengti pradeda nuo metinės 2010 metų ataskaitos apie valstybės valdomas įmones.

Ataskaitų paskelbimo grafikas

Koordinuojanti institucija paskelbia apibendrinančias ataskaitas apie valstybės valdomas įmones savo interneto svetainėje ir pateikia jas Lietuvos Respublikos Vyriausybei:

- Apibendrinančią metinę ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – vėliausiai iki balandžio 30 d.
- Apibendrinančią tarpinę (3 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – vėliausiai iki gegužės 21 d.
- Apibendrinančią tarpinę (6 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – vėliausiai iki rugsėjo 15 d.
- Apibendrinančią tarpinę (9 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – vėliausiai iki lapkričio 21 d.
- Apibendrinančią tarpinę (12 mėnesių) ataskaitą apie valstybės valdomas įmones – vėliausiai iki kovo 15 d.

Įmonių sąrašas

Įmonės pavadinimas	Sektorius	Grynoji apyvarta 2009 m., tūkst. Lt	Turtas iš viso 2009 m., tūkst. Lt	Valstybės valdoma nuosavo kapitalo dalis
AB LEO LT* [1]	Energetika	2.750.533	9.016.983	100%
AB Lietuvos dujos [2]	Energetika	1.264.308	2.551.182	18%
AB Lietuvos geležinkeliai [3]	Transportas	1.185.573	4.141.084	100%
VĮ Ignalinos atominė elektrinė [4]	Energetika	597.299	2.222.992	100%
AB Rokiškio sūris [5]	Kita	560.395	347.722	0.02%
AB Lietuvos elektrinė	Energetika	414.912	2.130.565	96%
AB Lietuvos paštas	Transportas	201.110	241.617	100%
VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	Transportas	143.308	1.144.187	100%
AB Klaipėdos nafta	Transport	116.349	465.972	71%
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	Kita	68.041	163.508	100%
VĮ Oro navigacija	Transportas	65.148	158.734	100%
VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas	Transportas	60.480	336.111	100%
VĮ Regitra	Kita	60.232	38.783	100%
AB Lietuvos jūrų laivininkystė	Transportas	59.214	289.429	57%
VĮ Visagino energija	Energetika	31.402	97.168	100%
UAB Lietuvos monetų kalykla	Kita	30.379	24.824	100%
VĮ Šiaulių regiono keliai	Kita	30.163	697.219	100%
VĮ Automagistralė	Kita	27.662	885.895	100%
VĮ Vilniaus regiono keliai	Kita	25.983	934.126	100%
VĮ Kauno regiono keliai	Kita	25.817	802.578	100%
VĮ Panevėžio regiono keliai	Kita	21.951	443.205	100%
VĮ Utenos regiono keliai	Kita	20.302	589.876	100%
UAB Goeterma	Energetika	18.333	57.253	77%
VĮ Klaipėdos regiono keliai	Kita	16.270	562.116	100%
VĮ Problematika	Kita	15.933	24.661	100%
VĮ Pieno tyrimai	Kita	15.016	23.008	100%
VĮ Panevėžio miškų urėdija	Miškininkystė	14.007	21.891	100%
VĮ Valstybinis žemėtvarkos institutas	Kita	13.835	10.708	100%
UAB Būsto paskolų draudimas	Kita	13.711	93.768	100%
VĮ Marijampolės regiono keliai	Kita	13.293	499.140	100%
AB Smiltynės perkėla	Transportas	13.167	44.935	99%
VĮ Alytaus regiono keliai	Kita	12.990	369.864	100%
VĮ Tauragės regiono keliai	Kita	12.822	249.306	100%
VĮ Tauragės miškų urėdija	Miškininkystė	12.232	17.732	100%
VĮ Infostruktūra	Kita	11.685	19.093	100%
VĮ Trakų miškų urėdija	Miškininkystė	11.578	12.428	100%
VĮ Kretingos miškų urėdija	Miškininkystė	11.350	21.827	100%
VĮ Telšių regiono keliai	Kita	11.136	351.128	100%
VĮ Marijampolės miškų urėdija	Miškininkystė	10.849	6.845	100%
VĮ Švenčionėlių miškų urėdija	Miškininkystė	10.656	13.140	100%
VĮ Šilutės miškų urėdija	Miškininkystė	10.581	11.757	100%
VĮ Kėdainių miškų urėdija	Miškininkystė	10.524	17.619	100%
UAB Lietuvos parodų centras LITEXPO	Kita	10.512	52.430	99%
VĮ Biržų miškų urėdija	Miškininkystė	10.499	14.684	100%
VĮ Telšių miškų urėdija	Miškininkystė	10.424	15.240	100%
AB Jonavos grūdai	Kita	10.404	18.696	70%
VĮ Visagino statybininkai **	Kita	10.288	13.507	100%
VĮ Šiaulių miškų urėdija	Miškininkystė	10.100	11.623	100%
VĮ Mažeikių miškų urėdija	Miškininkystė	10.069	10.046	100%
AB Raseinių melioracija	Kita	9.849	9.662	76%

VĮ Dubravos eksperimentinė - mokomoji miškų urėdija	Miškininkystė	9.679	12.396	100%
VĮ Vilniaus miškų urėdija	Miškininkystė	9.468	14.351	100%
VĮ Jurbarko miškų urėdija	Miškininkystė	9.315	16.852	100%
VĮ Kazlų Rūdos mokomoji miškų urėdija	Miškininkystė	9.065	8.445	100%
AB Giraitės ginkluotės gamykla	Kita	8.756	63.853	100%
VĮ Kaišiadorių miškų urėdija	Miškininkystė	8.684	10.595	100%
VĮ Nemenčinės miškų urėdija	Miškininkystė	8.573	9.876	100%
VĮ Šakių miškų urėdija	Miškininkystė	8.492	8.127	100%
VĮ Rietavo miškų urėdija	Miškininkystė	8.410	9.177	100%
VĮ Transporto ir kelių tyrimo institutas	Transportas	8.070	13.711	100%
VĮ Kauno miškų urėdija	Miškininkystė	7.929	10.482	100%
VĮ Radviliškio miškų urėdija	Miškininkystė	7.873	10.689	100%
VĮ Valkininkų miškų urėdija	Miškininkystė	7.869	9.410	100%
VĮ Prienų miškų urėdija	Miškininkystė	7.777	10.373	100%
VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas	Miškininkystė	7.443	4.816	100%
VĮ Joniškio miškų urėdija	Miškininkystė	7.437	9.636	100%
VĮ Raseinių miškų urėdija	Miškininkystė	7.358	9.510	100%
VĮ Kuršėnų miškų urėdija	Miškininkystė	7.354	14.094	100%
UAB Visagino transporto centras	Transportas	7.236	19.774	100%
VĮ Jonavos miškų urėdija	Miškininkystė	7.214	8.033	100%
VĮ Rokiškio miškų urėdija	Miškininkystė	7.198	7.178	100%
UAB Teniso pasaulis	Kita	6.882	32.534	0.003%
VĮ Pakruojo miškų urėdija	Miškininkystė	6.847	5.813	100%
VĮ Anykščių miškų urėdija	Miškininkystė	6.189	9.705	100%
AB Turto bankas	Kita	6.171	1.392.073	100%
VĮ Šalčininkų miškų urėdija	Miškininkystė	6.084	9.426	100%
VĮ Veisiejų miškų urėdija	Miškininkystė	5.997	7.093	100%
VĮ Varėnos miškų urėdija	Miškininkystė	5.655	7.758	100%
VĮ Alytaus miškų urėdija	Miškininkystė	5.578	10.984	100%
AB Detonas	Kita	5.562	13.732	100%
VĮ Ignalinos miškų urėdija	Miškininkystė	5.511	5.731	100%
VĮ Poilsio namai Baltija	Kita	5.166	12.981	100%
VĮ Seimo leidykla „Valstybės žinios“	Kita	5.151	7.310	100%
VĮ Tytuvėnų miškų urėdija	Miškininkystė	5.031	6.869	100%
UAB Sanatorija pušyno kelias	Kita	4.966	8.051	100%
VĮ Vilniaus metrologijos centras	Kita	4.716	10.446	100%
VĮ Druskininkų miškų urėdija	Miškininkystė	4.507	6.124	100%
VĮ Universiteto vaistinė	Kita	4.497	1.260	100%
UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas	Kita	4.356	170.972	100%
VĮ Lazdynų vaistinė	Kita	4.341	910	100%
UAB Toksika	Kita	4.153	125.362	93%
VĮ Kupiškio miškų urėdija	Miškininkystė	4.045	4.644	100%
UAB Šilutės polderiai	Kita	4.044	3.718	81%
AB Šiaulių hidroprojektas ***	Kita	3.930	2.409	0%
VĮ Utenos miškų urėdija	Miškininkystė	3.873	4.626	100%
VĮ Kauno aerouostas	Transportas	3.873	154.083	100%
VĮ Šaltinio vaistinė	Kita	3.850	721	100%
VĮ Zarasų miškų urėdija	Miškininkystė	3.636	5.212	100%
UAB Senevita	Kita	3.517	3.579	100%
AB Informacinio verslo paslaugų įmonė	Kita	3.494	4.725	52%
VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas	Transportas	3.452	127.359	100%
VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras	Kita	3.191	3.386	100%
VĮ Geležinkelių projektavimas	Transportas	2.644	1.448	100%

UAB Kauno Petrašiūnų darbo rinkos mokymo centras	Kita	2,458	2,795	54%
VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	Kita	2,433	12,066	100%
VĮ Kauno metrologijos centras	Kita	2,388	2,989	100%
UAB Projektų ekspertizė	Kita	2,197	3,660	100%
UAB Aerogeodezijos institutas	Kita	2,072	7,802	100%
UAB Vilniaus hidroprojektas ***	Kita	2,014	1,464	0%
VĮ Šiaulių regiono veislininkystė	Kita	1,976	7,434	100%
VĮ Distancinių tyrimų ir geoinformatikos centras „Gis-centras“	Kita	1,657	10,596	100%
UAB Palangos Žvorūnė	Kita	1,385	15,260	100%
VĮ Panevėžio metrologijos centras	Kita	1,350	1,228	100%
VĮ Valstybės turto fondas	Kita	1,330	12,154	100%
UAB Lauko gėlininkystės bandymų stotis	Kita	1,280	1,225	51%
UAB Eismo sauga	Transportas	1,080	1,917	100%
UAB Šilutės hidroprojektas ***	Kita	1,010	1,292	0%
UAB Lietuvos kinas	Kita	909	4,129	100%
UAB Kauno Naujamiesčio darbo rinkos mokymo centras	Kita	864	844	100%
VĮ Šiaulių metrologijos centras	Kita	853	941	100%
VĮ Pajūrio vėtrungė	Kita	693	7,664	100%
UAB Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė	Kita	599	658	100%
UAB Klaipėdos žuvininkystės produktų aukcionas	Kita	390	4,565	100%
UAB Šilutės veislininkystė	Kita	361	3,265	97%
VĮ Šeduvos avininkystė	Kita	281	1,577	100%
UAB Įrengimų projektavimo ir gamybos įmonė Kadis *	Kita	251	268	0%
AB Geležinkelio apsaugos želdiniai	Kita	135	4,887	100%
VĮ Skalė	Kita	123	-	100%
VĮ Svertuvas	Kita	121	32	100%
UAB Sartų žirgynas	Kita	79	1,850	85%
UAB Dzūkijos šilas	Miškininkystė	26	5,974	100%
UAB Visagino energetikos remontas	Energetika	n/a	n/a	100%
UAB Respublikinė mokomoji sportinė bazė	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Sportininkų testavimo ir reabilitacijos centras	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Klaipėdos metrologijos centras	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Lietuvos mokslų akademijos leidykla	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Vilniaus Gedimino vaistinė	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Ukmergės miškų urėdija	Miškininkystė	n/a	n/a	100%
UAB Vilniaus veterinarijos klinikinė ligoninė	Kita	n/a	n/a	100%
AB Marijampolės regiono veislininkystė	Kita	n/a	n/a	89%
UAB Nemuno žirgynas	Kita	n/a	n/a	90%
UAB Panevėžio veislininkystė	Kita	n/a	n/a	97%
VĮ Žurnalo Mūsų girios redakcija	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Vilniaus žirgynas	Kita	n/a	n/a	88%
VĮ KAM Savanoriškos krašto apsaugos tarnybos Tauragės valstybinis technikos ir sporto klubas	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Žurnalas Sveikata	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Vilniaus radijo matavimo prietaisų mokslinio tyrimo institutas	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Baldžio šilas	Kita	n/a	n/a	71%
VĮ Valstybės įmonė LASS	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Greminta *	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Profilis *	Kita	n/a	n/a	44%
UAB Gelsita *	Transportas	n/a	n/a	0%
VĮ Rodyklė *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybinė Upynos veterinarijos ligoninė *	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Bendra Lietuvos ir Olandijos įmonė KTU-FESTO Pramonės automatikos centras *	Kita	n/a	n/a	0%

VĮ Eismo mokomasis centras *	Transportas	n/a	n/a	100%
VĮ Vilniaus zonos valstybinė vaistinių įmonė *	Kita	n/a	n/a	100%
AB Lietuvos farmacija *	Kita	n/a	n/a	0%
UAB Poreikis *	Kita	n/a	n/a	0%
UAB Sveikata *	Kita	n/a	n/a	100%
AB Mažeikių elektrotechnika *	Kita	n/a	n/a	0%
AB Alytaus tekstilė *	Kita	n/a	n/a	70%
UAB Bendra Lietuvos-Vokietijos įmonė VILBARA *	Kita	n/a	n/a	0%
VĮ Valstybinė koncertinė organizacija „Tonas“ *	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Algirdiškiai *	Kita	n/a	n/a	0%
AB Danisco Sugar Panevėžys *	Kita	n/a	n/a	0%
VĮ Vilniaus valstybinė autoremonto įmonė *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybinė komercinė informacinio serviso firma Vika *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Firma Lietsportas *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybės gyvulių veislininkystės informacijos centras *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybinė kompiuterizavimo firma *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Mėsos ir pieno pramonės Kauno statybos ir remonto valstybinė įmonė *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybinė visuomeninio maitinimo įmonė AUŠRA *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybinė konstravimo įmonė Pramonės automatika *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Šiaulių valstybinė dviračių gamykla *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Valstybinė Naujosios Akmenės optikos parduotuvė *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Mažeikių valstybinis suskystintų dujų prekių-transportavimo cechas *	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Vilniaus valstybinė įmonė Gyvenamųjų patalpų keitimas *	Kita	n/a	n/a	100%
UAB Gamtinių dujų terminalas *	Transportas	n/a	n/a	n.a.
VĮ Biržų agrolaboratorija **	Kita	n/a	n/a	100%
VĮ Teisinės informacijos centras **	Kita	n/a	n/a	100%

Pastabos:

* Bankrutavusios, nutraukusios veiklą ar likviduojamos įmonės.

** Restrukturizuojamos ir reorganizuojamos įmonės.

*** 2009 m. ir 2010 m. privatizuotos įmonės.

1 AB LEO LT pateikiami konsoliduoti duomenys apima UAB Interlinks (100%), AB Lietuvos energija(96.4%), VST (98.2%), RST (71.3%), UAB Visagino atominė elektrinė (100%).

2 AB Lietuvos dujos pateikiami konsoliduoti duomenys apima UAB Palangos perlas.

3 AB Lietuvos geležinkeliai pateikiami konsoliduoti duomenys apima UAB Vilniaus lokomotyvų remonto depas (100%), UAB Geležinkelio tiesimo centras (100%), ir UAB Gelmagis (100%).

4 VĮ Ignalinos atominė elektrinė yra uždarymo etape (gamyba buvo vykdoma iki 2009 m. gruodžio 31 d., (uždarytas paskutinis reaktorius).

5 AB Rokiškio sūris pateikiami konsoliduoti duomenys (2009 m. apima pačią bendrovę, du jos filialus, penkias dukterines bendroves ir vieną bendrovę, valdomą pagal jungtinės veiklos susitarimą; 2008 m. apima pačią bendrovę, du jos filialus, aštuonias dukterines bendroves ir vieną bendrovę, valdomą pagal jungtinės veiklos susitarimą). Valstybė valdo 0,02% nuosavo kapitalo.

Santrumpos ir apibrėžimai

Lt	Litas (Lietuvos valiuta)
EUR	Euras
USD	JAV doleris
LTLm	Milijonas/-ai litų
2007	2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų pelno (nuostolio) ataskaita ir 2007 m. gruodžio 31 dienai sudarytas balansas
2008	2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų pelno (nuostolio) ataskaita ir 2008 m. gruodžio 31 dienai sudarytas balansas
2009	2009 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų pelno (nuostolio) ataskaita ir 2009 m. gruodžio 31 dienai sudarytas balansas
AB	Akcinė bendrovė
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė
VĮ	Valstybės įmonė
Lietuva	Lietuvos Respublika
Valstybė, Vyriausybė	Lietuvos valstybė, Lietuvos Respublikos Vyriausybė
EBITDA	Pelnas neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos
EBIT	Pelnas neatskaičius palūkanų ir mokesčių
ROA	Turto grąža yra finansinis rodiklis, parodantis įmonės turto panaudojimo efektyvumą. Šis rodiklis apskaičiuojamas dalinant grynąjį pelną iš viso turto
ROE	Nuosavo kapitalo grąža rodo grynojo pelno sumą, grįžtančią kaip pelno procentai už investuotą akcininkų nuosavybę. Nuosavo kapitalo grąža apskaičiuojama grynąjį pelną dalinant iš viso nuosavo kapitalo
P/E	Kainos ir pelno vienai akcijai santykis yra dydis, rodantis įmonės akcijos kainą palyginus su metinėmis bendrosiomis pajamomis ar pelnu, kurį įmonė gauna už kiekvieną akciją, skaičiuojant arba per paskutinius keturis ketvirčius, arba per bet kurį kitą aiškiai nurodytą nepertraukiamą 12 mėnesių laiko tarpą
P/B	Buhalterinės vertės koeficientas naudojamas palyginti akcijos vertę biržoje su jos verte įmonės balanse. Šis rodiklis apskaičiuojamas esamą akcijos uždarymo kainą dalinant iš akcijos paskutinio ketvirčio buhalterinės vertės
Veiklos marža	Veiklos maržos rodiklis apskaičiuojamas dalinant veiklos pelną iš grynosios apyvartos
EBITDA marža	EBITDA maržos koeficientas apskaičiuojamas dalinant EBITDA (pelną neatskaičius palūkanų, mokesčių, nusidėvėjimo ir amortizacijos) iš įmonės grynosios apyvartos
TFAS	**Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai (TFAS)**
RST	AB Rytų skirstomieji tinklai
VST	AB VST
IAE	VĮ Ignalinos atominė elektrinė
VAE	UAB Visagino atominė elektrinė
LE	AB Lietuvos energija
VVKNT	**Valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas**
VVĮ	Valstybės valdoma įmonė
Pro-forma	Parengta informacija siekiant palyginti panašaus turinio duomenis
Suminė	Informacija parengta kaip įmonių rezultatų suma, neeliminuojant tarp įmonių įvykusių sandorių
Reguliavimo institucija	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
KVJUD	VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija
LJL	AB Lietuvos jūrų laivininkystė
R&D	Moksliniai tyrimai ir plėtra

Metinė Apžvalga, Lietuvos valstybės valdomas komercinio naudojimo turtas 2009

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis:
Ministro Pirmininko tarnyba: Lina Karsokaitė El. paštas: L.Karsokaite@lrv.lt Tel.: +370 266 3969
www.lrv.lt/en/news/review/